

BEEFING, VOLDSBRUK OG AVTALTE SLÅSSKAMPER BLANT UNGDOM I FÆRDER

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene

01/19

Kartleggingsteamet:

Kristin Stensholt, SLT-koordinator
Roy Andersen, barneverntjenesten
Arne Veierød, leder fritid barn og unge
Stine Søderlind, representant ungdomsskolene
Andreas Taranrød Wreen, representant barneskolene
Elin Skuggedal, folkehelseprosjektet "Mitt Færder"
Lene Ingdal, fritid barn og unge

Ledet av: Anette Malme, koordinator i Familiens hus

Veiledet av: Rosanne Kristiansen og Hilde Jeanette Løberg, KoRus Sør

Skrevet av: Anette Malme

Design: Kommunikasjonsavdelingen, Færder kommune

ISBN: 978-82-691769-1-9

Takk til:

Alle bidragsytere, ungdom, etater, organisasjoner, næringsliv, frivillige og enkeltpersoner som har delt kunnskap og erfaringer. En ekstra takk rettes til Facilitation Academy Erasmus pluss Aktiv ungdom for bidrag under et ungdomsmøte, Mobilt team i barneverntjenesten for feltobservasjoner, og til Ungdomsrådet for veiledning og innspill underveis. En spesiell takk rettes til dere som hjalp oss litt ekstra i organisering av dialogmøtene for ungdom: Vestfold kollektivtrafikk (VKT), Burger King, Nøtterøy kulturhus, Rema 1000 Borgheim, Nøtterøy Bakeri, Tønsberg Pizza sentrum og Færder kommune ved Hilde Forsmo, Kristin Varpe og Dino Andre Kucukovic.

Utgiver:

Prosjekt Positivt ungdomsmiljø i Færder kommune, Oppvekst og kunnskap.

FORORD

Ungdom i Færder skal ha det godt. Ungdom i Færder skal ha venner. Ungdom i Færder skal få være del av et fellesskap og ha et sted å være. Ungdom i Færder skal få lov å være den beste utgaven av seg selv og få brukt sine ressurser.

Fra skolestart 2018 ble Færder kommune oppmerksom på en økning av antall uønskede hendelser som involverte ungdom. Færder kommune fikk bekymringsmeldinger fra politi, rektorer og sosiallærere på ungdomsskoler og barneskoler, ungdomsrådet, samt SLT-koordinator i både Færder og Tønsberg kommune. Bekymringsmeldingene handlet om økende rusbruk, beefing, voldsbruk, avtalte slåsskamper og filming av slåsskamper blant ungdom. Det ble igangsatt strakstiltak ved skoler og i lokalmiljøene for øvrig, men det ble også besluttet å gjøre mer omfattende kartlegginger som kan gi sikrere og bedre informasjon om hva som egentlig rører seg i ungdomsmiljøet av negative hendelser.

Færder kommune håper denne rapporten gir kunnskap om utfordringsområdene. Vi ønsker at rapporten blir lest og brukt av ungdom og av alle som har ansvar for at ungdom har en god oppvekst i vår egen kommune, men også i de omliggende kommunene. Å mobilisere ressurser i ungdom selv og i de som er ansvarlige for ungdoms oppvekst, krever et godt kunnskapsgrunnlag. Vi lykkes bedre dersom vi er kunnskapsinformerte og kan treffe tiltak i tråd med det vi vet hender og det vi vet virker.

Rapporten bygger på omfattende kartlegging. Sentralt i kartleggingen står informasjon fra ungdommene selv. Ungdoms medvirkning er avgjørende for at informasjonen blir så riktig som mulig for alle som leser rapporten. Ungdoms medvirkning har også den effekt at ungdommene selv får innsikt i egen og venners situasjon.

Vi lykkes også bedre dersom vi mobiliserer og drar i samme retning. Det skal et stort lag til om vi skal løse utfordringer som beskrives i denne rapporten. Denne rapporten er ment å angi felles retning på tiltak og gjøre det lettere for oss å arbeide koordinert og på tvers. Som kommunaldirektør har jeg stor tro på at vi alle kan dra i samme retning med denne rapporten til grunn.

Rådmannen og kommunaldirektør for oppvekst og kunnskap i Færder kommune retter en stor takk til alle som har gjort det mulig å lage denne rapporten på veldig kort tid. En spesiell takk til prosjektleder Anette Malme og til prosjektgruppa som har stått på seint og tidlig. Prosjektgruppa har i tillegg til Anette Malme, bestått av Lene Ingdal, fritid i forebyggende helsetjenester, Elin Skuggedal, prosjektleder Mitt Færder, Andreas Taranrød Wreen representant fra barneskolene, Arne Veierød, fritid i forebyggende helsetjenester, Kristin Wolles Stensholt, SLT-koordinator, Roy Andersen fra barnevernet og Stine Søderlind, representant fra ungdomsskolene. Kompetanse-senter Rus, region sør (KoRus Sør) ved Rosanne Kristiansen og Hilde Jeanette Løberg har bidratt med inspirerende metodisk og faglig støtte. En stor takk til Færder kommunes egne kompetente og flotte ungdomsråd under ledelse av Malin Kjøle Tuxen som har gitt verdifulle korrigeringer og innspill, og til sist takk til alle dere som har deltatt med innspill under dialogmøter og andre kartleggingsarenaer.

God lesning!

Hilde Marie Schjerven

Kommunaldirektør Oppvekst og kunnskap

SAMMENDRAG

Kartleggingen ble igangsatt fordi det ble rapportert om en økning av beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder.

Vi har funnet ut at det ble en kraftig økning av beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder i aldersgruppen 13-16 år fra høsten 2018. Problemområdet involverer flest gutter som utøvere og økende grad av jenter som slåss. Det er mange tilskuere som samles rundt en slåsskamp og det er grunn til å tro at mengden ungdom som er frivillige eller ufrivillige tilskuere på sosiale medier er stor. Slåsskampene filmes og deles mellom ungdom uten at ungdom tør å rapportere dette til voksne. Mye tyder på at det er store mørketall og at fenomenet beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper foregår i en verden voksne ikke kjenner til.

Slåsskampene involverer både ungdom som sliter på flere arenaer og ressurssterke ungdom. Beefingen, eller opp-taktene til slåsskampene foregår mye på sosiale medier som Snapchat og Instagram, eller på skolene i skoletiden. Slåsskampene skjer ofte i Tønsberg sentrum, på skolens områder, eller steder uten voksenkontroll. Slåsskampene foregår på tvers av kommunegrenser, og kan skje når som helst, men skjer hyppigst på kvelder, helger og ferier, - og i tidsrommet etter skoletid. Årsakene er sammensatte og det er fremtredende i kartleggingen at avstanden mellom ungdom og voksne er stor. Det synes som status, makt og hierarkiske strukturer er en dominerende og opprettholdende faktor til de avtalte slåsskampene. Frykten for å bli tatt for å være den som sladrer («snitcher») til voksne er stor.

Gjennom kartleggingen gis det anbefalinger om holdningsskapende tiltak, tiltak for økt foreldreengasjement, styrking av foreldrerollen, tiltak som styrker ungdommens verktøykasse og fremmer alternative handlinger, tiltak for å forhindre avtalte slåsskamper og synliggjøring av voksne i ungdomsmiljøer. Rapporten presenterer avslutningsvis en handlingsplan med konkrete tiltak for et positivt ungdomsmiljø i Færder kommune.

REFLEKSJONER FRA PROSJEKTLEDER

En HKH-kartlegging (Hurtig Kartlegging og Handling) er en metode for hurtig å kartlegge det vi trenger å vite noe om slik at vi kan handle. Fra opplæringsdagene i HKH i april til lanseringen av rapporten i september har det gått relativt kort tid, tatt i betraktning at sommerferien er inkludert i dette tidsrommet. Rapporten vil bidra til å kunne danne seg en rask og grundig oversikt over en utfordring vi ønsker å gjøre noe med. I dette tilfellet å skape et positivt ungdomsmiljø for ungdom i Færder kommune. Grundigheten i den hurtige kartleggingen øker sannsynligheten for å lykkes ved iverksettelse av tiltakene vi foreslår. Dialogmøter har vært en høyt prioritert del av denne kartleggingen, spesielt dialogmøtene med ungdom. Denne kartleggingen er laget MED UNGDOM FOR UNGDOM. Som prosjektleder for Positivt ungdomsmiljø ønsker jeg at hver eneste ungdom i Færder kommune skal få en bedre hverdag som følge av denne rapporten.

Anette Malme
Prosjektleder

INNHOLD

Forord	3
Sammendrag	4
Refleksjoner fra prosjektleder	4
1.0 Innledning	7
1.1 Kort om Færder	7
1.2 Bakgrunn for kartleggingen	7
1.3 Kartleggingens mål	8
1.4 Avgrensing og begrepsavklaring	8
1.5 Kartleggingsprosess, metode og kilder	10
2.0. Funn fra kartleggingen	17
2.1 Omfang av beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom	17
2.2 Hvem er ungdommene som involverer seg i slåssing?	18
2.3 Hvor foregår slåssingen, ungdom fra Færder er involvert i?	19
2.4 Når planlegges og gjennomføres slåssingen?	20
2.5 Årsaker til at ungdom slåss	20
2.6 Erfaringer av andre	24
2.7 Oppsummering av funn	24
3.0. Eksisterende tilbud og tiltak	25
3.1 Holdningsskapende tiltak	25
3.2 Tiltak for økt foreldreengasjement og styrking av forelderollen	25
3.3 Fritidstilbud	26
3.4 Tiltak som styrker ungdommenes verktøykasse og fremmer alt handlinger	26
3.5 Tiltak for å forhindre avtalte slåsskamper	27
3.6 Synliggjøring av voksne i ungdomsmiljøer	27
3.7 Hva gjøres i politiets forebyggende avsnitt?	28
3.8 Oppsummering	28
4.0. Hva forteller kartleggingsmaterialet?	29
4.1 Teorigrunnlag ved analysing av funn	29
4.2 Ungdomsmedvirkning i fokus	31
4.3 Tiltak for å øke foreldreengasjement og styrking av forelderollen	33
4.4 Behov for flere synlige voksne i ungdomsmiljøene	33
4.5 Holdningsskapende tiltak	33
4.6 Positive fritidsaktiviteter og mestringsopplevelser	34
4.7 Tiltak for å forhindre avtalte slåsskamper	34
4.8 Tiltak som styrker ungdommens verktøykasse og fremmer alt handlinger	35
5.0. Fremtidig satsing og forslag til handlingsplan	37
6.0. Referanseliste	46

1.0 INNLEDNING

1.1 KORT OM FÆRDER

Færder kommune ligger i Vestfold fylke og hadde 26.700 innbyggere per 1. januar 2019 (Statistisk sentralbyrå). På samme tid var 982 innbyggere i aldersgruppen 13-15 år. Færder kommune har åtte barneskoler og tre kommunale ungdomsskoler, henholdsvis Borgheim, Teigar og Tjøme ungdomsskoler. Andre skoler i Færder er Steinerskolen i Vestfold og Nøtterøy videregående skole. Det er om lag 900 elever som går på ungdomskolene i Færder. Færder kommune er resultatet av en sammenslåing av kommunene Tjøme og Nøtterøy. Den nye kommunen ble opprettet 1. januar 2018. Tønsberg er nærmeste by for innbyggere fra Færder kommune.

1.2 BAKGRUNN FOR KARTLEGGINGEN

Rundt årsskiftet 2018/2019 kom flere bekymringsmeldinger fra politi, rektorer og sosiallærere på ungdomsskoler og barneskoler, ungdomsrådet samt SLT-koordinator (Samordning av Lokale kriminalitetsforebyggende Tiltak) i både Færder og Tønsberg kommune om økende rusbruk, beefing, voldsbruk, avtalte slåsskamper og filming av slåsskamper blant ungdom i Færder. Ungdomsrådet uttrykte i et møte våren 2019 en sterk bekymring for en negativ utvikling i ungdomsmiljøet, og var tydelig på at noe må gjøres for å snu den negative utviklingen.

Bekymringene som ble meldt handlet om en økning i slåsskamper som foregår etter skoletid, men som ofte avtales i skoletiden. Det ble rapportert at det er noen som sender ut meldinger, og noen som er «sjefer» når det gjelder slåsskampene, både knyttet til hvem som skal slåss og hvem som ser på og filmer slåsskampene. Dette gjaldt hovedsakelig elever på ungdomsskolene. Sentralt var det at voksne ikke får tilgang på informasjonen om det som skjer i og rundt slåsskampene. Videre ble det rapportert fra skolene og SLT-koordinator om flere som ruser seg, særlig på cannabis.

Gjennom kjennskap til utvikling av fenomenet beefing og avtalte slåsskamper var det grunn til å tro at dette er en trend blant ungdom som har utviklet seg flere steder i landet. Rogaland, Kristiansand, Oslo, Tønsberg og andre byer har gjennom media meldt om tilsvarende utvikling av avtalte slåsskamper som ble rapportert om i Færder. I tråd med nasjonal utvikling og en uttrykt bekymring fra ulike hold i Færder var det grunn til å undersøke dette nærmere.

Med bakgrunn i de meldte bekymringene ble Prosjekt Positivt ungdomsmiljø opprettet i januar 2019. Kommunaldirektør for oppvekst og kunnskap oppnevnte en prosjektleder med en prosjektgruppe med representanter fra SLT, barneverntjeneste, ungdomsskole, barneskole, fritid og forebyggende helsetjenester. Prosjektgruppen fikk et mandat med en klar bestilling med oppgaver og tidsramme. I samråd med oppdragsgiver ble det besluttet å inngå en samarbeidsavtale med Kompetansesenter Rus, region Sør (KoRus Sør) om bruk av HKH-modellen (Hurtig kartlegging og handling) for å kartlegge problemområdet i Færder.

Oppdragsgiver for denne kartleggingen er kommunaldirektør for oppvekst og kunnskap Hilde Marie Schjerven. Styringsgruppen består av ledergruppen barn og unge under kommunaldirektørens ledelse. Kartleggingsteamet har bestått av syv deltakere samt en prosjektleder. Prosjektleder for kartleggingen og skriver av rapporten har vært Anette Malme, koordinator av familiens hus og kontaktperson for ungdomsrådet. Rosanne Kristiansen og Hilde Jeanette Løberg fra KoRus Sør har veiledet HKH-prosessen, som munner ut i en denne rapporten.

Inspirert av et afrikansk ordtak er kartleggingsteamet og oppdragsgiver samstemte om at «det tar et helt samfunn å oppdra et barn». Kartleggingsteamet har lagt denne forståelsen til grunn for forståelse av utfordringsbildet samt fokus for valg av handlingsplan i denne rapporten. Ungdomsmedvirkning har stått sentralt under arbeidet med kartleggingen og uten ungdommens stemme i denne kartleggingen ville rapporten hatt liten verdi.

1.3 KARTLEGGINGENS MÅL

Målet med etableringen av Prosjekt Positivt ungdomsmiljø og denne kartleggingen er å bidra til å redusere en negativ utvikling i ungdomsmiljøet i Færder, og gjennom det sørge for at flere opplever en enklere ungdomstid og en god oppvekst i tråd med kommuneplanens målsettinger. En ønsket målsetting er at ungdom i Færder tilhører miljøer som avstår fra rus, vold og gjengdannelser med negativt fokus. Ønsket resultat av kartleggingen er at det etableres tiltak i Færder kommune som har en forebyggende effekt, at den bidrar til å utløse strakstiltak, og bidrar til et positivt ungdomsmiljø for ungdom i Færder.

Denne kartleggingen har hatt som mål å få en oversikt over fenomenet beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder. Målgruppen for kartleggingen ble etter innledende dialogmøte avgrenset til å omfatte ungdom fra 13-16 år. Kartleggingsteamet har valgt å fokusere på innhenting av informasjon rundt følgende fokusområder:

- Omfang av beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder. Sentrale punkter her har vært: Hvor ofte skjer det slåsskamper blant ungdom i Færder? Hvordan slåss ungdommene? Er det forskjell på gutter og jenter? Hvordan foregår filmingen?
- Hvem er ungdommene som involverer seg i slåssing i Færder?
  - Alder?
  - Kjønn?
  - Hvem slåss?
  - Hvem er fysisk tilstedeværende tilskuere?
  - Hvem er tilskuere på sosiale medier?
- Hvor foregår slåssingen med ungdom i Færder involvert?
  - Hvor foregår beefingen?
  - Hvor foregår slåssingen?
  - Hvor deles filmene?
- Når planlegges og gjennomføres slåssingen?
- Årsaker til at ungdom i Færder slåss
- Hva finnes av eksisterende tilbud og tiltak knyttet til problemområdet?
- Hva kan være god hjelp for å forebygge og gode tiltak for ungdom i Færder?

1.4 AVGRENŚING OG BEGREPSAVKLARINGER

Til tross for at økende rusbruk ble meldt som en bekymring i takt med økt bekymring for beefing og voldsbruk, valgte kartleggingsteamet i samråd med oppdragsgiver å avgrense denne kartleggingen til å gjelde «Beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder».

Beefing er et begrep som har dukket opp i Norge de siste årene gjennom media og andre kanaler. Begrepet beefing benyttes og forstås med litt ulikt meningsinnhold. Da bekymringsmeldingene ble meldt om økt omfang av voldsbruk og avtalte slåsskamper var forståelsen fra de som meldte bekymring og oppdragsgiver at beefing var benevnelsen på de avtalte slåsskampene som ble filmet. Kartleggingsteamet hadde denne forståelsen til grunn i de innledende fasene av kartleggingen.

Kartleggingsteamet fikk etter innspill fra ungdom underveis i kartleggingen korrigert sin oppfatning og definisjon av hva beefing er, og justerte problemstillingen til ny forståelse av begrepet beefing. Når beefing omtales i rapporten mener vi selve yppingen eller forløpet til slåssingen, kranglingen og opptakten til slåssingen. Her vil elementet «avtalt» muligens være en del av selve beefingen. Beefing forstår kartleggingsteamet som prosessene som skjer forut for en eventuell slåsskamp.

Med «voldsbruk» har kartleggingsteamet valgt å forstå begrepet jfr. Alternativ til vold (ATV) sin definisjon som beskriver dette som «enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil.» (Isdal, 2000).

Avtalte slåsskamper er et fenomen som omtales i rapporten. Det gjøres oppmerksom på at det er vanskelig å skille mellom hva som er voldsbruk og hva som er avtalt voldsbruk og slåsskamper, da slåsskamper mellom ungdom i noen tilfeller oppstår impulsivt og i andre tilfeller er avtalt. Vi har avklart at det foregår avtalte slåsskamper i Færder, men vi har ikke avdekket hva som er avtalt og hva som ikke er avtalte slåsskamper, dermed vil vi omtale dette under ett i rapporten. Det er vanskelig å skille det avtalte og det

impulsive i kartleggingen, da dette ikke alltid har vært kjent for informanter hvorvidt det de omtaler er avtalt eller ikke. Søkelyset i denne kartleggingen er likevel rettet mot noe av det nye som ble rapportert som problematisk, nemlig beefing og det avtalte elementet i slåsskampene som videre blir filmet og delt blant ungdom. Med avtalte slåsskamper mener vi at det foreligger en form for planlegging fra en eller flere personer eller grupperinger. Noen av disse slåsskampene er avtalt av begge parter, andre er initiert av en part eller gruppe.

Slåsskampene planlegges før de gjennomføres på avtalt tid og sted, og i tillegg til de som slåss er det også mange tilskuere. De avtalte slåsskampene preges av flere tilskuere og mange videoopptak fra mobiltelefoner som spres i sosiale medier (Roganytt, 25. oktober 2018, uttalelse fra Sør-Vest politidistrikt).

BEEFING

”Beefing” - An intransitive verb describing the state of being in which one is disagreeing with another; usually associated with blacks.

”Beef” - To have beef with someone is wanting a fight with them. A person having something against someone else or wanting an argument or a fight.

To av flere mulige definisjoner/forklaringer av begrepet hentet fra Urbandictionary.com

Med beefing mener vi når man har en pågående krangel, uenighet, med ypping eller opptakter til slåssing. Beefing forstår vi som forløpet til selve slåssingen, hvor elementet «avtalt» muligens er en del av beefingen. Å «ha en beef» med noen mener vi er en pågående krangel, ypping, eller opptakt med en bestemt person/gruppe som kan lede til en slåsskamp.

SNITCHING

Når «snitching» omtales i rapporten mener vi når man sladrer, tyster, angir eller forteller noe videre til andre. En SNITCH er altså benevnelsen på en person som for eksempel sladrer til voksne.

1.5 KARTLEGGINGS- PROSESS, METODE OG KILDER

HKH metoden

Hurtig kartlegging og handling (HKH) er en kartleggingsmetode utviklet av Verdens Helseorganisasjon (WHO) som videre er tilpasset praktikere og norske forhold av KoRus-Vest, Bergen ved Bergensklinikkene. Den opprinnelige benevnelsen Rapid Assessment & Response (RAR) ble utviklet av WHO med fokus på hurtighet, handling og metodetriangulering. KoRus-Vest, Bergen har utviklet en manual for bruk av HKH-metodikken i 2007, senest revidert i 2014 (KoRus-Vest, Bergen, Bergensklinikken, 2014).

Formålet med bruk av HKH har vært å utvikle og bruke en metode for kartlegging av sosiale og helsemessige problemområder. Det karakteristiske trekket ved en HKH er at man kartlegger både et spesifikt problemområde og pågående relevant innsats knyttet til problemområdet samtidig. Videre benyttes metodetriangulering gjennom en kombinasjon av ulike kvalitative og kvantitative metoder. I en kartlegging sikrer man dermed pålitelighet ved at man kryss-sjekker funn på tvers av datakilder og metoder.

En HKH tilstreber ikke vitenskapelig perfektjon, formålet med en HKH er å sikre god nok kunnskap til å handle, altså et godt nok grunnlag til både å foreslå og

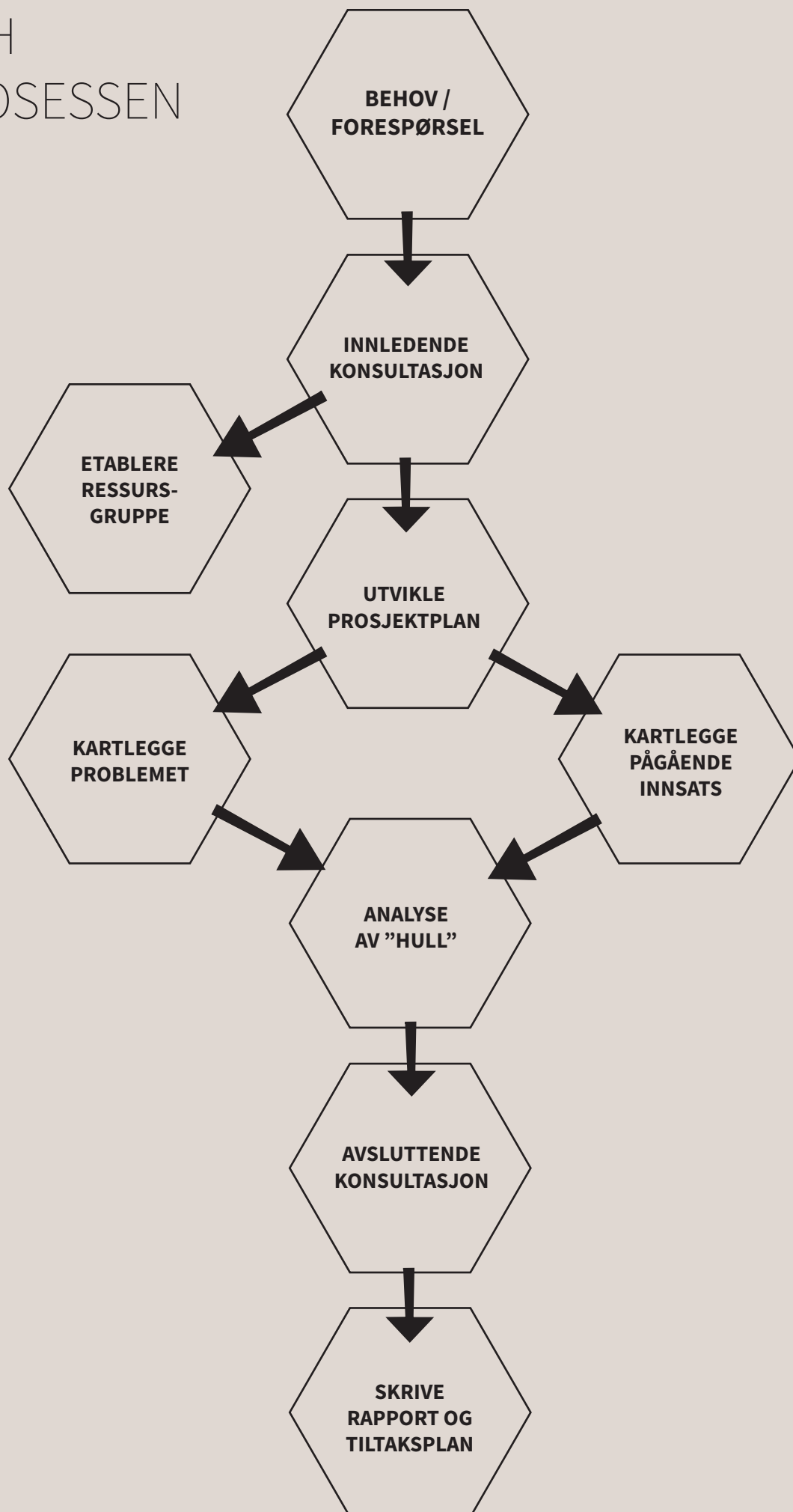
gjennomføre en handlingsplan med dagsaktuelle tiltak for å møte aktuelt problemområde på best mulig måte (KoRus-Vest, Bergen, 2014). En HKH følger en spesifikk prosess, som er visualisert i modellen (figur 1).

Kartleggingsteamet har gjennomført:

- Innledende konsultasjon, som vi kalte innledende dialogmøte
- Innhenting av eksisterende kunnskap
- Intervjuer med nøkkelinformanter
- Dialogmøte med ungdom/målgruppen
- Avsluttende konsultasjon, som vi kalte oppsummerende dialogmøte.
- Oppsummerende dialogmøte med ungdom/målgruppen
- Oppsummerende dialogmøte med skoleledere

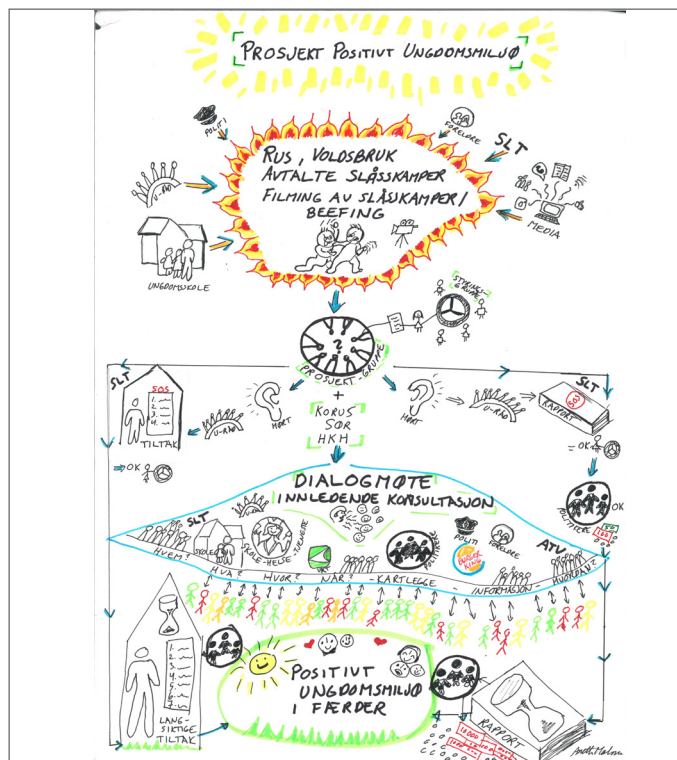
Kartleggingsteamet har i større grad enn beskrevet i HKH-modellen hatt fokus på dialogmøtene i kartleggingsprosessen. I tillegg til innledende og oppsummerende dialogmøte har kartleggingsteamet i Færder valgt å ha oppsummerende dialogmøte både med målgruppa og skoleledelsen til alle barne- og ungdomsskolene.

HKH PROSESSEN

Figur 1: Illustrasjon av HKH-prosessen (KoRus Vest, Bergen, 2014)

Innledende dialogmøte

For hurtig å få en oversikt over problemområdet, ble relevante aktører invitert til et dialogmøte/innledende konsultasjon den 12.04.19. Mye data ble hentet inn på dette møtet hvor nærmere 90 representanter deltok.

Deltakere var representert fra målgruppen, ungdomsrådet, FAU/foresatte, barneskole, ungdomsskole, videregående skole, barnevern, forebyggende helse-tjenester, politikere, frivillige, næringsliv, politi, konfliktråd, kriminalomsorg, ATV, og andre fag-grupper som jobber med målgruppen. Bakgrunn og mål for kartlegging ble presentert og utvalgte deltakere med spesiell kunnskap om tema deltok i et panel for å belyse temaet beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder. Deltakere i panelet var representanter fra ungdomsrådet, FKFU (felles forum for Færder kommunale foreldreutvalg), rektor fra ungdomsskole, politi, Ungdomskontoret i Tønsberg og Burger King. Etter panelet ble det avholdt gruppediskusjoner med forberedte spørsmål.

I gruppene ble det innhentet informasjon om hva ulike personer og instanser ser fra ulike ståsted, som omfang av slåssing, når og hvor det skjer, hvilke ungdom dette gjelder og hvordan de involverer seg, samt hva som kan være årsaker til beefing og slåsskamper. Videre ble de i gruppene spurt om hva og hvordan de ulike aktørene kan bidra til å redusere voldsbruk og slåsskamper fra respektive ståsted samt hva som kan være interessant å få belyst videre i kartleggingen.

Innhenting av eksisterende kunnskap

Kartleggingsteamet har sett på allerede eksisterende dokumenter i Færder kommune, som forslag til rus-politisk handlingsplan, «Fra utenforskap til innenfor-skap», Tiltaksversikt i Familiens hus, rapport om opp-følgning av ungdom 16-23 i Færder kommune (2018), Tiltaksplan mot vold i nære relasjoner (2018-2022) og veileder om nærvær og fravær i skolen (2019).

Videre har kartleggingsteamet gjennomgått litteratur, rapporter og artikler som er vurdert som relevante for problemstillingen. Spesielt har kartleggingste-amet sett til kommuner og større byer som har hatt tilsvarende problemområde som eksempelvis Oslo og Kristiansand. Positive erfaringer og vurderinger gjort av andre kommuner er tatt opp i analysearbeidet før kartleggingsteamet har anbefalt tiltak.

Intervjuer med nøkkelinformanter

Etter innledende konsultasjon pekte det seg ut hvilke nøkkelinformanter det var sentralt å innhente ytterligere informasjon fra. Ønskede nøkkelinformanter var FAU/foresatte, politiet, ansatte i ungdomsskole og skolehelsetjeneste, barneverntjenesten, ungdom og McDonald's.

Det har vært gjennomført intervjuer med nøkkel-informanter, i form av semistrukturerte intervjuer og gjennom spørreskjema med åpne spørsmål.

- Det er benyttet spørreskjema som er sendt på e-post til foresatte/FAU, hvor til sammen 9 in-formanter har svart fra tre ulike ungdomsskoler henholdsvis Teigar, Tjøme og Borgheim ungdoms-skoler.
- Det er gjennomført intervjuer med fire ansatte på ungdomsskolene med roller som sosiallærer, inspektør og skolehelsetjeneste. Det var planlagt et fokusgruppeintervju med ansatte på skolene, men av praktiske årsaker ble det vanskelig å gjennom-føre slik at det isteden ble gjennomført fire enkel-tintervjuer, hvorav to av disse ble gjennomført på telefon.

- I barneverntjenesten ble teamleder i ungdoms-
amet intervjuet gjennom besvarelse av åpne spør-
smål i et skjema.
- Da det gjennom innledende dialogmøte kom
fremkom at mye av beefingen og de avtalte slåss-
kamper foregår i og rundt området ved McDonald's
i Tønsberg ble det er gjort gjentatte forsøk på å
gjennomføre intervju med ledelse på McDonald's.
Kartleggingsteamet har ikke lyktes i å komme i
dialog med ledelse på McDonald's for å lage avtale
om et intervju.
- Mobilt team i barneverntjenesten har i perioden
kartleggingen har pågått drevet oppsøkende
virksomhet i ungdomsmiljøet i Færder og Tønsberg.
Observasjoner som berører tema beefing,
voldsbruk og avtalte slåsskamper har mobilt team
rapportert videre til kartleggingsteamet.
- Tre ungdommer og politiet er intervjuet, hvor det
ble filmet og laget en oppsummerende informa-
sjonsfilm. Utover dette har politiet besvart spørs-
smål gjennom intervju på telefon og e-post.
- Ungdom fra målgruppen er intervjuet i ung-
domsmøtet «Beefing for dialogue» med om lag 45
deltakere fra målgruppa, ungdomsråd og ungdom
hovedsakelig fra en av ungdomsskolene.

«Beefing for dialogue» – ungdomsmøte med ungdom for ungdom

Under innledende dialogmøte kom det klart frem at det er et stort skille mellom ungdom og voksne over hva de vet og hva de har av informasjon og oversikt om tema. For å få en oversikt over fenomenet var det helt avgjørende å komme i dialog med ungdommene i målgruppen. For å få en reell kartlegging av hva som skjer i ungdomsmiljøet fikk dialogmøter med ungdom høy prioritet i kartleggingen.

Kartleggingsteamet fikk et samarbeid med næringsli-
vet om organisering av ungdomsmøtet, hvor Vestfold
kollektivtrafikk (VKT) sponset bussbilletter, Burger King
sponset burgere, Nøtterøy bakeri sponset boller, Rema
1000 Borgheim sponset brus og Nøtterøy kulturhus
stilte med gratis lokaler. Kartleggingsteamet inviterte
dermed til gratis Burger-brus-boller og buss, et tilbud
som gjorde det mer attraktivt for ungdom å delta i
ungdomsmøtet.

Invitasjon til ungdomsmøtet ble delt via
Snapchat, hvor det er opprettet en egen
Snapchatbruker Prosjektpos2019 som
er delt via ungdom, ungdomsrådet,
skolesms og facebooksider til skolene.

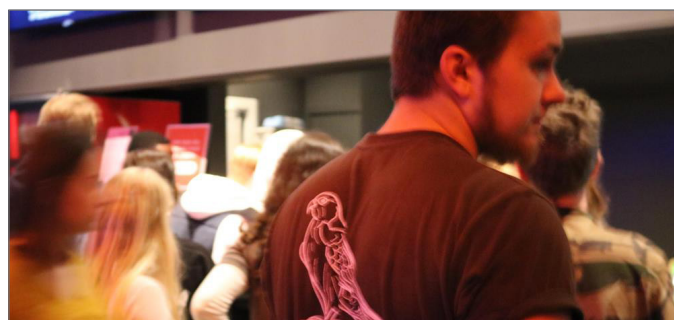
Det ble også hengt opp plakater på de mest sentra-
le bussene med Snapchatkode med direkte link til

påmelding til ungdomsmøtet. Istedenfor «beefing til
slåsskamp» inviterte kartleggingsteamet til «Beefing for
dialogue» via Snapchat.

Å bruke Snapchat som en kommunikasjonskanal til å
få ut invitasjonen til ungdommene med link til påmel-
dingsskjema har vært en suksessfaktor til å innhente
ungdomsstemmene i kartleggingen. Flere ungdommer
har stilt små og store spørsmål de lurer på i forbindel-
se med arrangementet som bidro til at de tok valget
om å registrere sin påmelding. Det har vært sentralt
at en ansatt har vært dedikert til jevnlig å legge ut nye
oppdateringer på «mystory» på Snapchat med link til
påmeldingsskjema, samt være tilgjengelig på dagtid og
kveldstid for ungdom som har stilt spørsmål om arran-
gementet. Snapchat er en kanal ungdom bruker daglig
som kommunikasjonsmiddel, hvor de raskt kan videre-
sende og dele prosjektets Snapchatbruker og invitasjon
med andre.

Ungdomsmøtet ble gjennomført 22.mai. I starten av
møtet ble det vist en film som en innledning til tema
med intervju av tre lokale ungdom og politiet om tema
beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper. Det ble
gjennomført anonyme spørsmål via Learnlab som er
en digital læringsplattform, hvor ungdommene logget
seg på og besvarte spørsmål via mobiltelefon. Videre
ble det gjennomført en worldcafe med fem ulike bord
med hver sin gruppeleder med inndelte spørsmål. Her
ble det også gjennomført gruppeøvelser med formål å
skape trygghet og samarbeid i gruppa.

Oppsummerende dialogmøte

Deltakere som deltok i, eller ble invitert til innledende
dialogmøte, ble invitert til et oppsummerende dia-
logmøte 13.juni. Her deltok om lag 35 deltakere, både
ungdom og aktuelle aktører fra ulike tjenester. Funn fra
kartleggingen ble presentert og kartleggingsteamets
forslag til tiltak i handlingsplan lagt frem. Videre ble det
gjennomført gruppediskusjoner hvor deltakere kom
med innspill på tiltakene og forslag til nye tiltak basert
på de presenterte funn.

«Beefing for dialogue – part 2» Oppsummerende dialogmøte med ungdom for ungdom

Da kartleggingen omhandler ungdom og tiltakene skal rettes mot ungdom i Færder, vurderte kartleggingsteamet at det vil være klokt å gjennomgå foreslåtte tiltak og be om innspill fra flere ungdommer enn de som deltok i avsluttende dialogmøte. Vi inviterte til et oppsummerende ungdomsmøte 7.august – «Beefing for dialogue – part 2». Også her ble det etablert et samarbeid med næringslivet hvor Tønsberg Pizza sentrum sponset pizza og VKT sponset bussbilletter. Invitasjonene ble organisert på samme måte som til det første ungdomsmøtet. Etter at funnene i kartleggingen og foreslåtte tiltak ble presentert ble det gjennomført gruppeoppgaver med spørsmål til ungdommene som:

- Innspill på tiltakene som er foreslått
- Har du andre forslag til tiltak som bør vurderes?
- Hva kan ungdom gjøre selv?
- Hva kan dere gjøre sammen med andre? Hvem trenger dere eventuelt hjelp fra til å gjøre dette?

I dette møtet stilte 17 ungdom, hvorav majoriteten var ungdom med minoritetsbakgrunn. Hvorfor det ble slik kan ha ulike årsaker. Det som var fremtredende var at flere av de fremmøtte kjente hverandre og muligens har påvirket hverandre i å melde seg på. Flere av ungdommene som møtte, deltok også i ungdomsmøtet i mai. Det kom flere gode og nye forslag til tiltak fra ungdommene som stilte i dette møtet. Et eksempel på tiltak flere av de fremmøtte ungdommene ønsker er en tur til Bolærne, som er en øygruppe i Færder nasjonalpark, med overnatting hvor de kan spille ulike ballspill som basket, kanonball og stikkball. Enkelte av ungdommene har positive erfaringer med Bolærne tur i Regi av Røde Kors, og flere uttrykte at det er fint å reise bort og være sammen over tid. Andre tiltak som flere var opptatt av var at kommunen må legge til rette for et møtested. I evalueringen av møtet rapporterte ungdommene om høy grad av opplevelse av møtet som nyttig, samt at de i høy grad fikk sagt det de ønsket å si i møtet.

Oppsummerende dialogmøte med skoleledere

Det oppsummerende dialogmøtet ble lagt til et tidspunkt som var vanskelig for skoleledelse å prioritere på grunn av avslutning av skoleåret. Dermed inviterte skolesjefen deler av kartleggingsteamet til å delta i et møte med skoleledelse for barne- og ungdomsskolene 08.august. Dialogmøtet ble gjennomført hvor funn fra kartleggingen og forslag til tiltak ble presentert. Etter det ble det gjennomført en world-cafe med spørsmål som:

- Tilbakemelding, drøfting og innspill på anbefalte tiltak
- Er det andre aktuelle tiltak som bør vurderes basert på presenterte funn?
- Hva betyr disse funnene for oss i skolen?
- Hvordan kan skolen bidra inn/støtte opp om de foreslåtte tiltakene?
- Hvilke tiltak kan skolen sette inn selv?

Et eget oppsummerende dialogmøte med skoleledelse bidro til å gi rom for skoleledere å drøfte seg imellom de foreslåtte tiltakene, samt komme med innspill på mer konkret hvordan jobbe med de foreslåtte tiltakene som berører skole.

Etikk

Det er gjennom hele kartleggingsprosessen blitt foretatt etiske vurderinger. Spesielt er det gjort vurderinger knyttet til intervjuer av ungdommene. Deltakelse i filmen som ble laget ble avtalt i samarbeid med sosi-allærer på skolen til ungdommene. Et samtykkeskjema som inkluderer bruksområder og formål med filmen ble gjennomgått grundig med ungdommene og foresatte før signering.

Temaet beefing og voldsbruk kan være et sensitivt og vanskelig tema for ungdom å snakke åpent om, både med hverandre og voksne. Det ble dermed gjort grundige forberedelser til spesielt det første ungdomsmøtet. Kartleggingsteamet drøftet hvorvidt det skulle deles inn i grupper bestemt av de voksne eller ikke. Det ble besluttet at ungdom selv kunne sette seg ved det bordet de ønsket og dermed kunne oppleve høyere grad av trygghet ved å kunne velge plassering selv. Kartleggingsteamet ønsket ikke å styre dette for mye da muligheten for at enkelte ungdom kan føle seg utrygge ved eksempelvis å bli satt sammen med rivaliserende ungdom. Målet for ungdomsmøtet var å få informasjon av ungdommene, samt å opprette dialog. En del av spørsmålene kartleggingsteamet ønsket svar på var omfanget av hvem som slåss og ser på slåsskampene, noe som kan være vanskelig å svare på når voksne spør. Dermed var deler av spørsmålene organisert gjennom anonyme spørsmål via Learnlab.

MED UNGDOM FOR UNGDOM

BEEFING FOR DIALOGUE

PART 2

07. AUG KL 13:00-16:00 | KOMMUNESTYRESALEN

Tema for kvelden: oppfølging etter Beefing for dialogue-møtet vi hadde 22. mai hvor dere, ungdommer, hjalp oss med å forstå hva som skjer i ungdomsmiljøet rundt tema beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder.

Etter at vi snakket med dere, har vi laget forslag til **tiltak** for å gjøre Færder til et bedre sted for ungdom. Nå vil vi høre deres meninger om disse tiltakene. Dere har kanskje også nye og enda bedre forslag enn oss - **ungdommene har de beste svarene!**

Kom da vel! Meld deg på NÅ via Snapchat.

Tønsberg pizza sentrum sponser **pizza** til alle ungdommene fra Færder som deltar. **Bussbilletter** sponset av VKT deles ut i møtet, og vi serverer brus og twist!

”

*Det er to typer slåss-
kamper, den ene handler
om en person du ikke liker
og du får lyst å slå han
ned, den andre handler
om toppen av nærings-
kjeden.*

2.0 FUNN FRA KARTLEGGINGEN

2.1 OMFANG AV BEEFING, VOLDSBRUK OG AVTALTE SLÅSS- KAMPER BLANT UNGDOM

Kartleggingen viser at det var en økning av voldshendelser og slåsskamper blant ungdom i Færder fra høsten 2018. Funn i kartleggingen gir god grunn til å anta at det er mellom 30 og 50 ungdom fra Færder som har vært direkte involvert i beefing og slåsskamper. Der vold utøves er det en økende tendens til at ungdom er tilskuere og heiagjeng. Det er en økende tendens til at voldsepisodene filmes og deles i sosiale medier. Det er grunn til å tro at mengden ungdom som er frivillige og ufrivillige tilskuere er omfattende i Færder. Noen skoler peker på at de tror det er store mørketall, og noen av skolene ser mer av omfanget enn andre. Politiet forteller at flere tilfeller er anmeldt til politiet, men sier også at det trolig er mørketall.

Ungdom gir uttrykk for at omfanget er langt større enn politiet og voksne kjenner til. Svarene fra kartleggingen gjør det vanskelig å anslå nøyaktig hyppighet på slåsskamper blant ungdom i Færder, enkelte ungdom sier ukentlig, andre sier månedlig, det som ser ut til å peke seg ut er at det har vært en økning siden høsten 2018 og at det er et stort antall ungdom som er involverte enten som fysisk tilstedeværende tilskuere eller tilskuere på sosiale medier.

De improviserte og impulsive slåsskampene kan for eksempel handle om at du ikke liker trynet til noen. Disse slåsskampene kan skje på fest, i helger og gjerne med alkohol. De planlagte og delvis planlagte slåsskampene handler mer om toppen av næringskjeden. Ungdom

beskriver denne næringskjeden som en slags hierarkisk struktur i ungdomsmiljøene som defineres gjennom status, makt og posisjonering. Disse slåsskampene kan skje når som helst, gjerne rett etter skolen i tidsrommet mellom 14.30 og 18.00, og forekommer hyppigere i helger og ferier.

I innledende dialogmøte kom det frem at det er en økning i impulsive møter, ting skjer raskt og det er korte episoder med vold og slåssing som kan være ferdig på 60-90 sekunder. Det som er nytt er det store omfanget av slåsskamper. Kartleggingen tyder på at det skjer hyppigere enn tidligere, og i større grad enn tidligere er avtalt slåssing. Det brukes filmer som bevis for hvem som vinner og filmene er en form for underholdning for en stor mengde tilskuere på sosiale medier. Beefing eller melding hvor ungdom utfordrer til slåsskamp blir ofte sendt i en chat på eksempelvis Snapchat eller Instagram. Ungdommene kan lure hverandre til å møte opp på samme sted via Snapchat. «Det kan også bare komme en og slå deg ned fordi du ikke var forberedt, det trenger ikke være uenighet men bare for å tøffe seg». Det er sjelden det er slåssing 1-1, «det er mange som møtes samtidig for å tøffe seg». Beefing forstås som ypping til bråk før selve slåssingen, ikke selve filmingen. Det er ikke et mønster i hvorfor, hvem eller hvordan dette skjer, men snarere måten dette organiseres på.

Hvordan slåss ungdommene?

Hovedsakelig brukes mest hender og knyttnever i slåsskampene. Av og til brukes tilgjengelige gjenstander som møbler, kniver og glassflasker. Kniver brukes mer for å true, skremme og å vise makt. I kartleggingen trekker ungdom frem eksempler på slåsskamper hvor sneiper, slag og spark og spyting benyttes også etter at personen ligger nede etter å ha blitt slått ned.

Filmingen

Filmingen er noen ganger planlagt på forhånd, men som oftest skjer de der og da i øyeblikket slåsskampen foregår, avhengig av hvem som har mobiltelefonen

tilgjengelig. Det er vanskelig å anslå noe statistikk på omfang av filmer, men flere ungdommer formidler i kartleggingen at det verserer mellom fem og ti filmer/videoer i måneden, og en av sosiallærerne formidler at elever nesten ukentlig viser frem nye videoer av slåssing.

En verden voksne ikke kjenner til

Det som er sprikende i funnene fra kartleggingen når det gjelder omfanget og hvem som er involvert, er at ungdom rapporterer om mange involverte og at det foregår mye beefing og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder, mens voksne generelt vet lite om fenomenet. Politiet vet litt om slåsskampene, foresatte og kommuneansatte vet generelt lite og nesten ingenting om beefing og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder. Mye tyder på at det er store mørketall og at fenomenet beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper foregår i en verden voksne ikke kjenner til.

2.2 HVEM ER UNGDOMMENE SOM INVOLVERER SEG I SLÅSSING?

Hvem slåss?

Ungdom som beeper og slåss er hovedsakelig ungdom fra 13-16 år, samt noen russ i videregående skole. Selv om majoriteten av de aktive utøverne hovedsakelig er i ungdomsskolealder, rapporteres det om at ungdom helt ned i 12-års-alderen deltar i slåssing. Det kan være synlige tegn til gjengdannelser allerede i 6. og 7. trinn.

” Hvis en jente er i en slåsskamp så er det sann at guttene er sann; - åh hun er så tøff og sånne ting, man blir jo på en måte sett på som en veldig sterk jente med sterk personlighet.

Funn fra kartleggingen tyder på at det er flest gutter som slåss, men trenden nå er at jenter slåss oftere enn tidligere. I kartleggingen forteller jenter at de kan få status og bli sett opp til av gutter når de slåss. Gutter

slåss oftere fysisk, og jenter «har det i kjeften», og bruker det mer verbalt i beefingen mellom ungdom. Noen ungdommer beskriver at jenter slåss mer som «catfighths» hvor det verbale er fremtredende i beefingen og opptaktene til slåsskampene og den fysiske slåssingen bærer preg av lugging og kloring.

Flere av ungdommene som er involvert i slåssing er ungdom som allerede har utfordringer på flere arenaer, men også andre ungdom er aktive utøvere. Verken politiet eller ungdom rapporterer om en bestemt oppfatning om at det er etablerte eller bestemte miljøer som aktivt deltar i slåsskampene. Ungdom forteller at hvem som helst kan bli utfordret, og sier du nei kan du bli sett på som feig. «De som slåss er ofte kjenninger av hverandre og har noe uoppgjort mellom seg, de sender ikke bare meldinger til en fremmed hvis det er det de voksne tror». Politiet registrerer ikke Færder ungdom som egen gruppe. De avtalte slåsskampene foregår på tvers av byer og kommuner, og de involverte ungdommene kommer ikke nødvendigvis fra samme skole eller samme kommune. Dette samsvarer med hva ungdom formidler om at kontaktnettet er stort med korte avstander på tvers av kommuner og andre byer. Voksne generelt tror det er ressursvake ungdommer som har utfordringer på flere arenaer som utfører slåssingen, mens ungdom peker på at slåssingen også involverer ressurssterke igangsettere som har en form for status.

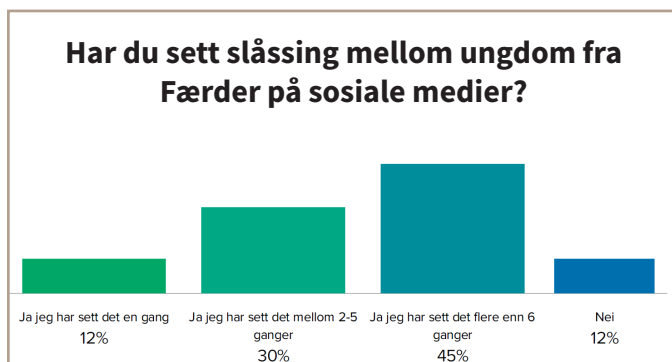
Hvem er fysisk tilstedeværende tilskuere?

Det kan være hvem som helst av ungdom som er tilskuere, venner av de som slåss eller gjengen til de som slåss, eller «random folk» som ungdommen kaller tilfeldig forbipasserende. Ungdom formidler at noen ungdom ikke tør å la være å møte opp som tilskuer når de blir invitert til en slåsskamp i frykt for at det kan føre til sanksjoner. Det rapporteres om at også voksne er tilskuere, disse voksne omtaler ungdommen som «psykisk syke». I innledende dialogmøte kom det fram at det er en stor heilagjeng, hvor det er mest ressurssterke ungdom som heier. Få voksne som har relasjon til ungdommene har sett slåssingen men hører litt om det via ungdom.

Hvem er tilskuere på sosiale medier?

«Det er få som slåss, men mange vet». På sosiale medier er ungdom flest tilskuere, de deler alt og ikke bare slåssing. Det kan også være ungdom og venner som synes det er spennende eller sensasjonelt. Tilskuerne som ser filmene kan være alle og hvem som helst av ungdom og voksne som blir omtalt av ungdom som «psykisk syke».

Figur 4: Utdrag fra Learnlab-rapport fra ungdomsmøtet 22. mai 2019. Tabellen viser hvor mange ganger et utvalg ungdom representert i møtet har sett slåssing mellom ungdom fra Færder på sosiale medier.

Det er store sprik i funnene fra kartleggingen når det gjelder hvor slåsskampene skjer. Ansatte på skoler rapporterer om at slåsskamper ikke finner sted på skolene, mens ungdom formidler at både beefing og slåsskamper i høy grad foregår i og rundt skolens bygg. Ungdom trekker frem at beefing og avtalte slåsskamper skjer både i skoletiden når voksne ikke er til stede, etter skoletid, til og fra skolen og bak skolen. Ungdom har stor oversikt over hvor slåsskamper finner sted, foresatte og voksne generelt har lite oversikt over hvor slåssingen skjer.

2.4 NÅR PLANLEGGES OG GJENNOMFØRES SLÅSSINGEN?

Slåsskampene planlegges ofte dagen før, samme dag eller etter skolen. Beefingen kan også skje i skoletiden. Ifølge politiet oppfatter ikke alltid alle parter at en slåsskamp er planlagt. Det forekommer både planlagte og delvis planlagte slåsskamper hvor en part ikke oppfatter at volden er planlagt, samt spontan voldsutøvelse.

De impulsive slåsskampene skjer gjerne på fest, i helger med alkohol involvert. De avtalte slåsskampene kan skje når som helst, gjerne rett etter skolen i tidsrommet mellom 14.30 og 18.00, og forekommer hyppigere i helger og ferier. Det kom frem i innledende dialogmøte at slåssing foregår mest på lørdag kveld eller helger, eller på ettermiddager og kvelder. Slåsskamper skjer også på hverdager mest etter skoletid, og mindre i skoletiden. Gjennom kartlegging med målgruppa

fremkommer det at mye av beefingen og opptakten til de avtalte slåsskampene kan foregå i skoletiden.

2.5 ÅRSAKER TIL AT UNGDOM I FÆRDER SLÅSS

Status, makt og hierarkiske strukturer er dominerende i ungdomsmiljøet

Det som synes å være fremtredende i kartleggingen er at ungdom i større grad enn tidligere streber etter å finne sin posisjon i ungdomsmiljøet. Det handler om å skaffe seg status og makt, og å opparbeide seg en form for respekt. I økende grad får nå ungdom som utøver vold anerkjennelse for å delta i en slåsskamp. «Det handler om å skaffe seg status i gjengen», og flere deltar i frykt for utestengelse. Behovet for synlige hierarkier ved å definere sin plass i hierarkiet, eller næringskjeden som enkelte ungdom beskriver det som, står mer sentralt enn tidligere i dagens ungdomsmiljø i Færder. Ungdom kan bli sett opp til eller beundret og andre kan synes du er «kul» når du deltar i slåssing.

Gruppepress, grupperinger og gjengtilhørighet blir viktigere enn før, og det kan også føre til en form for trygghetsfølelse for enkelte ungdom å tilhøre en sterk gjeng. «Uten gjengen ville jeg følt meg veldig utrygg og da er det trygghet jeg søker». De sosiale mediene er med på å forsterke definisjoner av status, makt og gjengtilhørighet i ungdomsmiljøene, hvor noen av gjengene tar gruppebilder og bruker ulike kjennetegn og symboler for å synliggjøre gjengtilhørighet. Er de utenfor blir det lett synlig for alle at de ikke får likes eller kommentarer når de legger ut bilder på sosiale medier. «Når man snakker på snap, sitter man bak skjerm og er tøffere inn i virkeligheten». Videre forteller ungdom at «mange ungdom beeper og slåss for å tøffe seg, og å vise at de er tøffe». Politiet trekker frem at de opplever at terske-

A close-up photograph of a man's face, slightly out of focus, as he holds a lit cigarette in his right hand. The cigarette is held between his fingers, and a small amount of ash is visible at the tip. Wisps of white smoke are rising from the cigarette, drifting towards the right side of the frame. The background is a soft, out-of-focus bokeh of warm, golden-yellow light, suggesting an indoor setting with ambient lighting. The overall mood is contemplative or somber.

”

***Alfa – man mister respekten dersom
man ikke gjennomfører.***

len for ungdom å bli krenket er lavere nå enn tidligere, og at ungdom har et sterkt behov for å gjenopprette balanse eller respekt dersom man føler seg krenket.

Respekt, oppmerksomhet og sjalusi

Ungdom oppgir årsaker som sjalusi, oppmerksomhet og respekt som utløsende og opprettholdende faktorer til slåsskampene. Respekt handler om status og identitetsskaping hvor gruppepress kan være en del av dette. Ungdom forteller at gjenger hater hverandre og er rivaler, og «hvis du prøver å stoppe slåsskampene vil de hate deg også». Oppmerksomhet handler om å se kul ut, være kul og å opprettholde et kult "image", både i virkeligheten og på sosiale medier. «Man vil være kule, og de som starter slåsskampene tror de er kule, og fortsetter med det».

Sjalusi henger ofte sammen med kjærlighetsdrama, hvor ungdom har et behov for å gjøre opp der og da og ikke ta med seg konflikten videre. Krenkende ytringer kan også være en foranledning til slåsskamper.

«Hvis du kjeder deg er det lettere å bli med»

Det kommer frem i kartleggingen at det er lettere å avstå fra slåssing om man driver med idrett, hvor man for eksempel bare kan svare at man ikke kan på grunn av trening. Hvis du kjeder deg kan det være lettere å bli med, og det å dra til et sted det er avtalt slåssing kan også være en form for spenningssøking. Beefing kan oppleves som morsomt og underholdende for ungdom som kjeder seg forteller ungdom. Det kom frem i kartleggingen at manglende fritidsaktiviteter og manglende mestringsopplevelser kan være en grunn til at ungdom søker mot miljøer med fokus på slåssing og posisjonering. Det kan være en form for mestring i det å vise til kompisar at «eyhhh, han har jeg banka». I innledende dialogmøte kom det frem at de skolesterke ekskluderer de skolesvake, og de som sliter på skolen leter etter mestringsarenaer. Slåsskampene kan være en arena med opplevelse av mestring for noen. Ofte blir det mye snakk om slåsskampen, og ungdom vil gjerne være en del av samtalen da det skaper en form for tilhørighet.

Frykten for «snitche-stempelet» opprettholder skillet mellom ungdomsmiljøet og det de voksne ikke vet

Foreldre mangler oversikt over omfanget av beefing og avtalte slåsskamper, og har ifølge ungdom ikke kunnskap om hva som skjer. Ungdom ønsker ikke å bli tatt for å være de som deler denne informasjonen med voksne. Foreldrene har delvis oversikt over hvor

ungdommene er på fritiden. Noen foreldre vet hvor ungdom er på sosiale media, men mange foresatte har ikke oversikt over ungdommenes aktiviteter på sosiale medier. Kartleggingen viser at det er et stort skille mellom arena ungdom ferdes i og tilstedeværelse av foreldre eller andre voksne. Dette innebærer en avstand mellom ungdom og voksne både når det gjelder oppmerksomhet og tilsyn. Ved fravær av synlige voksne får ikke ungdom brukt voksne som ventil når noe er vanskelig. Det kan føre til at ungdom mister mulighet for veiledning på nye perspektiv og handlingsalternativer på grunn av manglende voksen tilstedeværelse der ungdom er.

” ***De voksne er for passive.***

Frykten for å bli den som får «snitche-stempelet», eller frykt for hva som kan skje dersom man er den som «snitcher», bidrar til at voksne ikke får vite. Ungdom forteller at de redde for sanksjoner som utestengelse

eller vold. Enkelte ungdom vegrer seg for å fortelle til foreldrene fordi ungdom opplever at foreldre kjefter, og flere elever forteller at foreldre blir kontaktet for raskt dersom de snakker med lærere eller voksne på skolen. Funn fra kartleggingen tyder på at foresatte vet lite om miljøene ungdommene befinner seg i på fritiden og at de har liten oversikt over det som skjer i ungdomsmiljøene. Ungdom forteller i kartleggingen at de voksne er altfor passive.

Ungdom mangler handlingsalternativer når de blir invitert til en slåsskamp

Ungdom som er involvert i slåssing kan mangle verktøy for konfliktløsning, og dermed tyr raskere til vold. Det kom fram i innledende dialogmøte at ungdom som har problemer med å kontrollere sinnet lettere kan bli aktivert når det oppstår beefing, eller de ønsker å delta i slåsskampen for å støtte vennene sine. Ansatte i kommunen og andre fagpersoner som jobber med ungdom og vold trekker frem at noen av ungdommene ikke kjenner til alle handlingsalternativene i en konflikt-

situasjon, og noen kan ha manglende tro på alternativ konfliktløsning. Enkelte av ungdommene har tatt et valg om at «jeg er ikke en som lar meg krenke uten å ta igjen», hvor dette blir en måte å opprettholde et etablert «image» på. Da blir slåssingen en identitets-skapende del av ungdommens liv. Det synes som det er vanskelig å finne alternative handlinger til å si nei til en tilskuerplass. Dette gjelder både ved fysisk oppmøte og ved tilskuerplassen på sosiale medier, hvor filmene havner rett i ansiktet til ungdommene idet de åpner en melding på Snapchat eller Instagram.

Sammenheng med rus og alkohol

Kartleggingen viser ingen klar sammenheng mellom rusmiddelbruk og avtalte slåsskamper. Kartleggingen tyder på at de mer impulsive slåsskampene i høyere grad kan være utløst på fest med alkohol eller annen ruspåvirkning, men at det i andre slåsskamper som bærer mer preg av å være avtalt ikke nødvendigvis har noen sammenheng med rus og alkohol.

2.6 ERFARINGER FRA ANDRE KOMMUNER

Andre kommuner og noen av de større byene i landet har hatt utfordringer med beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper i ungdomsmiljøet. Romsås ungdomsskole viser til positive endringer i ungdomsmiljø med tilsvarende utfordringer ved blant annet innføring av gratis frokost med foreldreinvolvering samt trenings-tilbud (Utdanningsnytt, februar 2019). SNU-prosjektet i Kristiansand, som står for Stanse Negativ Utvikling, viser til positive resultater med viktig toppforankring om felles prosjekt mellom kommune, nærliggende kommuner, politiet og fylkeskommune hvor det i fellesskap ble søkt om finansiering til ulike tiltak. Videre har Kristiansand hatt noen sterke foregangslever som aktivt har tatt ansvar for å bidra til å snu en negativ utvikling, noe som var svært virkningsfullt i å gjøre ungdom mer bevisste i å avslå en invitasjon til å se på en avtalt slåsskamp.

Blant andre tiltak Kristiansand startet opp i sitt SNU-prosjekt med positive resultater var etablering av samarbeid med Røde Kors om gatemeklingsprosjekt, et verktøy for ungdommene til å løse konflikter uten vold, utvikling av online kampanjer mot vold gjennom ungdomskonferanser, samt å ansette miljøverter/bydelsverter som er unge voksne gode rollemodeller. I Kristiansand samarbeidet de også med frivillige som Kirken i utvikling av spesifikke tiltak (Kristiansand kommune, 2018).

I Oslo vises det til positive resultater i bydel Sagene i å gi ungdom en meningsfull sommer ved å tilby sommerjobber til ungdom gjennom et jobbprosjekt for ungdom (Sagene avis, 2018, 21.08).

2.7 OPPSUMMERING AV FUNN

Kartleggingen viser at:

- Det er en økning i beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper, fra høsten 2018
- Gjelder hovedsakelig ungdom fra 13-16 år
- Involverer både ungdom som sliter på flere arenaer, men også ressurssterke ungdom
- Flest gutter, i økende grad også jenter
- Ofte flere fysisk tilstedeværende tilskuere
- Slåsskampene filmes og deles med en stor tilskuermasse
- Beefing foregår mye på sosiale medier som Snapchat og Instagram, eller i skoletiden
- Slåsskampene skjer ofte i Tønsberg sentrum, på skolens områder, eller steder uten voksenkontroll
- De avtalte slåsskampene skjer på tvers av kommunegrenser
- Slåsskampene kan skje når som helst, mest hyppig kvelder, helger og ferier, og tidsrommet etter skoletid (14.30 – 18.00).
- Årsakene er sammensatte
- Oslo og Kristiansand viser til positive resultater for iverksatte tiltak rundt tilsvarende utfordringer

Oppsummering av årsaker

Årsakene til at beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper finner sted blant ungdom i Færder er flere og sammensatte. Nedenfor finner du en oversikt over hva kartleggingen viser om hvorfor ungdom i Færder involverer seg i beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper.

Figur 5: Figuren illustrerer en oppsummert oversikt over årsaker til beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder etter analyser av funn i kartleggingen.

3.0 EKSISTERENDE TILBUD OG TILTAK

I Færder kommune er arbeidet med ungdom innlemmet i hver enkelt hjelpetjeneste, som ligger under avdeling Oppvekst og kunnskap. De ulike hjelpetjenestene samarbeider med skoler og andre tjenester ved behov for koordinert hjelp jfr. BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats).

Kartleggingsteamet har sett på den kommunale oppfølgingen rundt forebyggende tiltak knyttet til voldsbruk og slåsskamper. I tillegg har kartleggingsteamet sett på hva som gjøres i politiet knyttet til tema. Det gjøres mye godt arbeid av frivillighet og andre tjenester utenfor kommunen som ikke er tatt med i denne oversikten. Kartleggingsteamet har laget en oversikt over hva som finnes av tiltak i Færder kommune og politiet, og kategoriserte det innen områdene:

- Holdningsskapende tiltak
- Tiltak for å øke foreldreengasjement
- Tiltak for styrking av foreldrerollen
- Fritidstilbud
- Tiltak som styrker ungdommenes verktøykasse og fremmer alternative handlinger
- Tiltak for å forhindre avtalte slåsskamper
- Synliggjøring av voksne i ungdomsmiljø
- Politiets tiltak

friminutt med inspeksjoner, helsefremmende grupper samt tilbud om varierte aktiviteter som fysisk aktivitet, musikk, leksehjelp og kantine. Skolene har også elevmedvirkning ved elevråd og representanter i Færder Ungdomsråd. Tiltak rettet mot gode overganger, er besøk fra barneskolen til ungdomsskolen, tidlig dialog med foresatte, “vi-dager” og aktivitetsdager med fokus på trivsel og å bli kjent på tvers av klasser og trinn.

Barneverntjenesten og forebyggende helsetjenester gjennomfører individuelle samtaler med ungdom i form av hjelpetiltak i barneverntjenesten eller lavterskel-samtaler med for eksempel en helsesykepleier i forebyggende helsetjenester. Helsesykepleier har «bli kjent»-samtaler med alle elever i 8. trinn, og har ellers individuelle og gruppesamtaler med elever på ungdomsskolen og videregående skole. Elementer i samtalene kan bære preg av holdningsskapende fokus, men i disse tjenestene er det ikke iverksatt et systematisk fokus på universelle holdningsskapende tiltak rettet mot forebygging av beefing, vold og slåsskamper. Politiet oppsøker miljøer der ungdom samles og holder foredrag på skoler. De siste årene har politiet gjennomført årlig undervisning på 9.trinn ved alle ungdomsskolene. Videre søker politiet å spre informasjon til befolkningen gjennom media.

3.1 HOLDNINGS- SKAPENDE TILTAK

Skolene har nasjonale retningslinjer, handlingsplaner og rutiner som omhandler elevenes psykososiale miljø. Dette gjelder blant annet mobbing, fravær, rus, vold og radikalisering. Opplæringsloven § 9a handler om elevenes fysiske og psykososiale miljø. Skolen er gjennom opplæringsloven pålagt å ha handlingsplaner og tilrettelegge for god trivsel for elevene. Det finnes diverse trivselsfremmende og forebyggende tiltak og aktiviteter knyttet til overganger mellom skoler og friminutt i skolene. Noen av tiltakene skolene gjennomfører er

3.2 TILTAK FOR ØKT FORELDREENGASJE- MENT OG STYRKING AV FORELDREROLLEN

I skolene gjennomføres det foreldremøter med ulike tema hvor gruppesamarbeid benyttes i enkelte møter. Alle trinn og klasser har klassekontakter og FAU representanter. Skolene jobber med å skape gode overganger og ønsker en lav terskel for kontakt mellom

skole og hjem. Dette gjøres gjennom for eksempel å avgi informasjon fra barneskolen i god tid, invitere til foreldremøte for kommende 8.trinn før sommerferien og å invitere til samarbeidsmøter med enkeltelever og foreldre før overgangen. Praksis har vært noe ulik på ungdomsskolene. Det har vært dialogkonferanser om temaer med foresatte og elever, elevkveld for alle skolens elever arrangert av foreldre, utdanningssamtaler og temabaserte foreldremøter med gruppearbeid.

Barneverntjenesten har foreldregrupper og/eller samtaler med kontaktperson, miljøterapeut eller familieveileder. Familieråd som er et tiltak som kan iverksettes for å engasjere familie og nettverk kan også ha foreldreengasjement som tema. I Færder tilbys familieråd til alle barn og unge uavhengig om de er tilknyttet barneverntjenesten. Barneverntjenesten gir råd og veiledning til foresatte individuelt og i grupper som eksempelvis COS-P veiledning. Forebyggende helsetjenester har familieterapeut og psykologer som tilbyr lavterskel foreldreveiledning til foresatte til barn og ungdom som har utfordringer de ønsker hjelp til. Foresatte kan ta kontakt med helsesykepleier og SLT-koordinator ved bekymring om rus og kriminalitet for veiledning og samtaler. Forebyggende helsetjenester og Ressurssenter for mennesker med utviklingsmuligheter (RMU) tilbyr foreldreveiledning individuelt og i grupper (PMTO og DUÅ) for foresatte til barn opptil 12 år. Videre deltar ansatte fra forebyggende helsetjenester og forebyggende barnevern i enkelte foreldremøter i skolen. Fritid Færder tilbyr gratis familieaktiviteter via aktivitetskalenderen med blant annet familiebadning og søndagskafe, og har et tilbud om gratis utlån av fritidsutstyr på i BUA-ordningen. Politiet deltar på foreldremøter i skolene ved behov når de har kapasitet.

3.3 FRITIDSTILBUD

Aktivitetskalenderen gjennom Fritid Færder tilbyr gratis aktiviteter rettet mot ungdom og barnefamilier i skoleferiene samt noen aktiviteter ellers i året. Fritids-senteret på Tjøme og Nøtterøy er åpent to ettermiddager i uken. Sosiallærere på skolene og helsesykepleiere har kjennskap til fritidstilbud og kan overføre informasjon om disse, og videre ha et samarbeid med Fritid Færder om besøk i storefri samt å henge opp plakater. Barneverntjenesten kan fatte vedtak om hjelpetiltak opp mot medlemsavgift til positive fritidsaktiviteter. Fritidsaktiviteter kan være fokus i samtaler om hjelpetiltak med kontaktperson og miljøterapeut kan bidra med å støtte opp rundt dette i form av motivasjon. Støttekontakt etter vedtak fra Tjenestekontoret eller barneverntjenesten kan bidra ved behov for oppfølging

og transport til fritidsaktiviteter. "Fritid med bistand" i regi av RMU, er et tilbud som kan iverksettes ved behov for bistand til å komme seg inn i en aktivitet. RMU og Fritid Færder tilbyr ulike grupper som vennegrupper og «Blime grupper». Forebyggende helsetjenester orienterer om ulike tilbud, ferie for alle og opplevelseskortet, samt at det tilbys treningsgrupper og mestringsgrupper via Friskliv ung.

3.4 TILTAK SOM STYRKER UNGDOMMENES VERKTØYKASSE OG FREMMER ALTERNATIVE HANDLINGER

Alle ungdomsskolene har besøk fra politiet med tema som rus, kriminalitet og sosiale medier. Som ledd i handlingsplanen mot radikalisering, har ungdomsskolene besøkt Wergelandsenteret og Utøya. En av ungdomsskolene er også DEMBRA-skole som handler om demokratiopplæring, forebygging av utenforskap og hat i skolen. Ungdomsskolene har sosiallærerfunksjon og samarbeider tett med helsesykepleier på skolen om ungdommene, ved enesamtaler med elevene og undervisningsopplegg i klassene. Samtaler handler om elevenes behov, alt fra identitet, rus, gruppepress, skolevegning eller faglige ting.

I forbindelse med fagfornyelsen innføres nå det tverrfaglige temaet livsmestring og folkehelse i skolene. Ungdomsskolene tilbyr valgfaget «innsats for andre» med fokus på frivillighet og å hjelpe andre. Tjømeskolene har i flere år gjennomført studieturer til Polen med tema toleranse og respekt, samt gjennomfører utvalg av et undervisningsopplegg fra «Det er mitt valg» fra Lions Quest. Borgheim ungdomsskole har LOS-fadderordning som handler om oppfølging av elever som strever med skolevegning. På Teigar ungdomsskole har en helsefremmende gruppe deltatt på en ungdomskonferanse arrangert av organisasjonen «Stopp hatprat» sammen med koordinator i ungdomsrådet.

Barneverntjenesten tilbyr hjelpetiltak som samtaler med kontaktperson, miljøterapeut eller familieveileder, samt hjelpetiltak i form av behandling på ATV for ungdom og foresatte. Forebyggende helsetjenester tilbyr mestringsgruppe i regi av Friskliv ung samt individuelle samtaler med helsesykepleier, familieterapeut

eller psykolog fra psykisk helseteam. Ungdomshelsestasjonen er åpent tre timer en ettermiddag i uken og tilbyr samtaler om seksualliv og rus. Røde kors tilbyr gratis gatemeglingskurs for ungdom, men denne benyttes i liten grad av ungdom fra Færder. Konfliktrådet kan organisere gjenopprettende møter mellom parter både i straffesaker og sivile saker.

3.5 TILTAK FOR Å FORHINDRE AVTALTE SLÅSSKAMPER

Alle skolene har en plan for inspeksjoner med ansatte i alle friminutt og pauser. Videre praktiserer skolene mobilfri skole som minimerer tilgang til at det lages avtaler om slåssing og kontakt i skoletiden. Barneverntjenesten har det siste halvåret etablert et mobilt team som er mer synlig og tilstede ute i miljøene, hvor miljøterapeuter og familierapeuter gjennomfører samtaler med ungdom i øyeblikket. Forebyggende helsetjenester har en SLT-koordinator som følger fastlagte rutiner ved

alvorlig bekymringer, samt har et tett samarbeid med politiet og Tønsberg kommune gjennom blant annet politiråd. Videre har forebyggende helsetjenester tilgjengelige helsesykepleiere på skolene. Politiet tar imot tips og informasjon fra foresatte og andre i kommunen.

3.6 SYNLIGGJØRING AV VOKSNE I UNGDOMSMILJØER

Lærere og fritidsledere er synlige i skoletimer og under gjennomføring av aktiviteter. Mobilt team i barneverntjenesten driver oppsøkende virksomhet enkelte steder. Forebyggende helsetjenester har helsesykepleiere tilgjengelige på sine kontor på alle skolene i ulike prosentandeler avhengig av skolestørrelse, på ungdomsskolene i Færder er det helsesykepleier til stede fra to til fire dager i uken. Politiet driver oppsøkende virksomhet med patruljer til skolene når de har kapasitet, om lag en til to ganger i halvåret.

3.7 HVA GJØRES I POLITIETS FOREBYGGENDE SEKSJON?

I politiets forebyggende avsnitt på Tønsberg politistasjon jobbes det med samarbeid med skoler, SLT, barnevern og utekontakt i Tønsberg. Samarbeidet er både systemisk organisert og individuelt satt sammen ved hjelp av tverrfaglig arbeid rundt enkeltungdom det knyttes bekymring til. Av holdningsskapende tiltak har politiet foredrag på ungdomsskoler om blant annet rus, vold, sosiale medier, strafferett og gruppepress. Politiet bruker media til å få ut informasjon til befolkningen. Politiet har opprettet en kontaktperson som har hovedansvar for samarbeid med ansatte i Færder kommune.

Lovbrudd begått av ungdom fra Færder følges opp etter politiets retningslinjer og lovverk, med fokus på barnets beste. Ungdom under 15 år kan følges opp med bekymringssamtale, forebyggende rusoppfølging og samtykke til behandling/oppfølging i konfliktråd. Ungdom over 15 år kan også følges opp med bekymringssamtale, men kan ilegges straffereaksjoner som behandling/oppfølging i konfliktråd, påtaleunnlatelse med eller uten vilkår, bøter eller idømmes ungdomsoppfølging og ungdomsstraff i domstolene.

3.8 OPPSUMMERING

Kartleggingen viser at:

- Færder kommune har flere holdningsskapende tiltak i skolene. Det mangler et tverrfaglig fokus i for systematisk arbeid med holdningsskapende tiltak knyttet til nye og dagsaktuelle tema.
- Det finnes enkelte tiltak for å øke foreldreengasjement i Færder. Det tilbys flere ulike program om foreldreveiledning i grupper og individuelt for foreldre av barn opp til 12 år, det mangler tilbud om foreldreveiledningsprogram til ungdomsforeldre fra 13 år og oppover.
- Færder kommune har flere fritidstilbud til ungdom i målgruppa og mange av tilbudene er gratis. Det er noe begrenset åpningstider, og det mangler fritidstilbud som ligger mer sentrumsnært.
- Det finnes generelle tiltak i Færder knyttet til å styrke ungdommers verktøykasse. Det mangler bruk av indikative tiltak for å lære eller fremme alternative handlinger til voldsbruk.
- Det finnes generelle tiltak i Færder som skal styrke ungdommers verktøykasse. Tiltakene mangler bruk av indikative tiltak for å lære eller fremme alternative handlinger til voldsbruk.
- Det er liten grad av synlige voksne i ungdomsmiljøer i Færder.

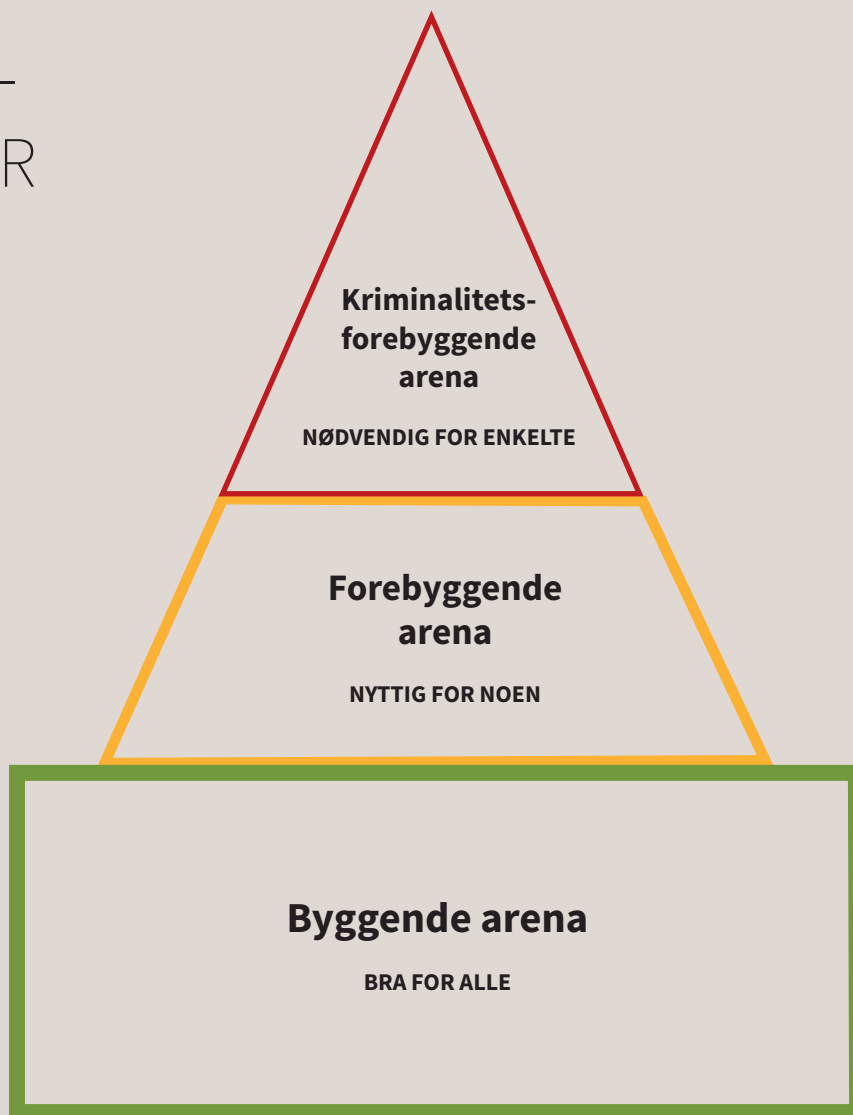
4.0 HVA FORTELLER KARTLEGGINGS- MATERIALET?

4.1 TEORIGRUNNLAG VED ANALYSERING AV FUNN

Vi velger å se funnene i kartleggingen og belyse de opp imot inndelingen som er inspirert av modellen til Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging, som illustrerer tre typer forebygging som kan kobles til ulike innsatsområder for forebyggende arbeid:

- Byggende arena; dreier seg om byggende virksomhet gjennom store, brede samfunnsbyggende tiltak og er rettet mot alle som vokser opp. Her iverksettes universelle tiltak som er **bra for alle**.
- Forebyggende arena; når det byggende ikke er tilstrekkelig er det behov for forebyggende tiltak. I den forebyggende arena er det et mål å hindre at problemer oppstår ved å styrke de byggende strukturene. Slike tiltak kan blant annet handle om å forebygge problemer som igjen kan ha sammenheng med risiko for kriminalitet. Her iverksettes selektivt indikerte tiltak som er **nyttig for noen**.
- Kriminalitetsforebyggende arena; er i større grad målrettet mot situasjoner og miljøer som er særlig utsatte. Tiltak her søker å hindre at kriminelle handlinger finner sted og gjentar seg og retter seg gjerne mot miljøer eller situasjoner der det er høy risiko for kriminalitet. Her iverksettes indikativt forebyggende tiltak som er **nødvendig for enkelte** (Kompetansesenter for Kriminalitetsforebygging, 2019).

INNSATS- OMRÅDER

Figur 6: Innsatsområder.

BYGGENDE ARENA

UNIVERSELLE TILTAK - BRA FOR ALLE

Gode tiltak for ungdom i Færder vil være byggende og rettet mot alle ungdommer i målgruppa for kartleggingen. For at disse universelle tiltakene skal være gode nok i sin byggende form bør enkelte av tiltakene iverksettes på et tidligere tidspunkt enn i ungdomsskolealder, og dermed igangsettes allerede for ungdom i 6. og 7. trinn. Det er disse tiltakene som skal danne grunnmuren slik at barn og ungdom som opplever en god oppvekst i Færder.

FOREBYGGENDE ARENA

SELEKTIVE TILTAK - NYTTIG FOR NOEN

Likevel er viktig at det iverksettes tiltak i den forebyggende arena på områder som har sammenheng med økt risiko for kriminalitet. For en vellykket snu-operasjon av negativ utvikling i ungdomsmiljøet i Færder, blir det her sentralt å rette tiltakene mot risikoområdene som fremkommer av kartleggingen som årsaker til beefing og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder.

KRIMINALITETSFOREBYGGENDE ARENA

INDIKATIVE TILTAK. RETTET MOT SÆRLIG UTSATTE - NØDVENDIG FOR ENKELTE

Som det fremkommer i funn fra kartleggingen er det grunn til å tro at over 30 ungdom i Færder er direkte involvert i avtalte slåsskamper. Å rette kriminalitetsforebyggende tiltak direkte mot disse miljøene eller gruppene av ungdom blir sentralt for å snu en negativ utvikling i Færder med beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper.

Det er flere dimensjoner i et barns liv. Integrated Childrens System (ICS) beskrives i en rapport fra Helsedirektoratet som en kunnskapsmodell som er inspirert av Bronfenbrenners økologiske utviklingsperspektiv. ICS-modellen illustrerer barnas grunnleggende behov inn i tre domener med underliggende dimensjoner. De tre domenene er:

- Barnets utviklingsbehov; som involverer helse, skole/utdanning, utvikling av følelser og atferd og sosiale relasjoner
- Foreldrenes kapasitet; som involverer grunnleggende omsorg, stimulans og veiledning, følelsesmessig tilgjengelighet og sikkerhet
- Familie og miljø; som involverer nåværende familiesituasjon, familiebakgrunn, boforhold, arbeid og økonomi, sosiale nettverk og integrering

For å redusere risiko for negativ utvikling og fremme barn og unges utviklingsmuligheter er det viktig at tiltak iverksettes slik at det sikres en utvikling innen alle de tre dimensjonene. Eksempelvis vil risiko innen foreldrenes kapasitet påvirke områdene innen barnets utvikling. Videre kan et godt skolemiljø fungere som en beskyttelsesfaktor på risiko som undergraver barnets behov. Kartleggingsteamet velger å prioritere tiltak fra alle de tre dimensjonene for å sikre ivaretagelse av barn og unges behov. (Møller/Helsedirektoratet, 2018).

Når det gjelder skolebaserte program viser forskningen at programmer som inneholder flere komponenter, som for eksempel involvering av skolereglement, involvering av foreldre samt arbeid med lokalsamfunnet samtidig har høy effekt og positive resultater knyttet til seksuell helse, mobbing og røyking. Det viser seg at slike multikomponerte intervensjoner synes å redusere skadeomfang av mobbing og er lovende når det gjelder reduksjon av straffbar mobbing og vold (Schackelton et al, 2015). I universelle undervisningsprogrammer i skole om mental helse og bevissthetsprogrammer har det vist seg å være forbedringer knyttet til kunnskap om mental helse, holdninger samt at ungdom søker mer hjelp med slike programmer (Salerno et al, 2016).

Ved utarbeidelsen av handlingsplanen har det vært sentralt for kartleggingsteamet å foreslå nettopp slike multikomponerte tiltak som forskning viser til har effekt. Det blir dermed sentralt å ivareta de ulike komponentene i tiltakene som foreslås i handlingsplanen for å øke sannsynlighet for effekt av tiltakene. Det vil altså

ikke ha særlig effekt om tiltakene som foreslås kun rettes mot foreldreinvolvering og foreldreferdigheter om vi ikke ivaretar tiltak rettet mot ungdom, lokalsamfunn og skole samtidig.

I handlingsplanen som presenteres i denne rapporten søkes det å ivareta iverksettelse av multikomponerte tiltak som retter seg mot de tre dimensjonene i ICS-modellen, og samtidig involverer tiltak som favner om de tre arenaene byggende, forebyggende og kriminalitetsforebyggende tiltak. Dermed sikres en størst mulig grad av mulighet for å lykkes med målet om å redusere en negativ utvikling og sikre at ungdom opplever en enklere ungdomstid og en god oppvekst i Færder kommune. Noen av tiltakene vi beskriver i handlingsplanen som byggende og forebyggende tiltak vil også kunne benyttes som kriminalitetsforebyggende tiltak. Kartleggingsteamet velger å fokusere hovedvekten i handlingsplanen på de byggende og forebyggende tiltakene.

4.2 UNGDOMSMED-VIRKNING I FOKUS

Gjennom kartleggingen registrerte vi tidlig at ungdom reserverte seg i større grad i starten til å snakke med voksne om fenomenet beeing og avtalte slåsskamper. I det første ungdomsmøtet «Beeeing for dialogue» reiste en av ungdommene seg opp underveis og uttalte at dette er snitching og det vil jeg ikke være med på, ungdommen reiste seg og gikk med flere andre ungdom som fulgte etter. I «Beeeing for dialogue – part 2» kom flere av de samme ungdommene som deltok i det første dialogmøtet med ungdom. Denne gangen var ungdommene til stede i hele møtets varighet på 2,5 timer. Kartleggingsteamet opplevde at ungdom som i starten av prosessen vegret seg for å snakke om tema i frykt for å være den som får «snitchestempelet» etter hvert som det ble mer dialog om tema opplevde en større grad av trygghet og tillit til å snakke med voksne om tema, spesielt ved å se at det var flere ungdom enn de selv som turte å snakke med voksne om tema. Ved å sette tema på dagsorden for ungdom og voksne sammen gjentatte ganger bidro det til å senke terskelen mellom hva ungdom snakker med hverandre om og hva ungdom snakker med voksne om. Ungdomsmedvirkning bør i høyere grad settes på dagsorden i utforming av tilbud, tiltak og tjenester for ungdom.

”

Foreldre må mer på banen!

4.3 TILTAK FOR Å ØKE FORELDREENGASJEMENT OG STYRKING AV FORELDREROLLEN

Da kartleggingsteamet satte opp en oversikt over eksisterende tiltak og tilbud ble det synlig at det manglet universelle grønne byggende tiltak for å øke foreldreengasjement til ungdomsforeldre. Videre er både de universelle grønne byggende tiltakene og de selektive forebyggende gule tiltakene rettet mot styrking av foreldrerollen mangelfulle sammenliknet med tiltak for aldersgruppen 0-12 år. Funntilleggingen tyder på at ungdom uttrykker at avstanden mellom ungdom og foreldre er for stor. Ungdom ønsker foreldrene mer på banen. Tiltak som fremmer økt foreldreengasjement og foreldreinvolvering bør tilstrebes i en handlingsplan. Videre er det hensiktsmessig å etablere universelle tiltak som styrker nettopp det å inneha rollen som ungdomsforeldre. Det bør også tilstrebes å etablere foreldreveiledningstilbud som spesifikt er rettet mot det å være ungdomsforeldre.

4.4 BEHOV FOR FLERE SYNLIGE VOKSNE I UNGDOMSMILJØENE

Da mange av slåsskampene og beefingen foregår på tidspunkt voksne ikke er til stede og på steder voksne ikke er, bør tiltak etterstrebe flere synlige voksne i miljøer og på steder ungdom er. Ved gjennomgang av eksisterende tiltak ble det tydelig for kartleggingsteamet at tiltak med synlige voksne i ungdomsmiljøene er svært mangelfulle i Færder, både på den byggende, forebyggende og kriminalitetsforebyggende arena. Det blir dermed avgjørende å bygge opp gode universelle byggende tiltak med synlige voksne i ungdomsmiljøet, som igjen kan bidra til et bedre forebyggende arbeid for å forhindre en negativ utvikling i ungdomsmiljøet. Det bør tilstrebes å etablere tiltak som søker å redusere avstanden mellom ungdom og voksne. Dette innebærer at det både må skapes arena der ungdom og voksne er sammen og arena ungdom kan få være ungdom uten

for mye organisert styring fra voksne, men samtidig med en grad av voksen tilgjengelighet og tilsyn.

Spesielt bør det etableres tiltak hvor voksne driver oppsøkende virksomhet. De fleste som har bidratt i kartleggingen uttrykker tydelig at det er et behov for utekontaktvirksomhet i Tønsberg sentrum også for ansatte fra Færder, da mange av ungdommene som er i Tønsberg sentrum kommer fra Færder. Det er også behov for flere synlige voksne i Færders egne områder, spesielt på steder ungdom trekker frem som steder det skjer uønskede hendelser som vold, rus og slåssing. En kombinasjon av utekontaktvirksomhet og etablering av natteravn vil kunne bidra til at både offentlig ansatte og frivillige foresatte har en økt synlighet i ungdomsmiljø.

Gode tiltak som fremkommer etter funn i kartleggingen bør søke å styrke foreldreinvolvering i ungdommers liv, både på arenaer ungdom ferdes, men også i sosiale medier. Ungdom vektlegger i kartleggingen at de ønsker at foresatte og voksne generelt har mer oversikt, men ikke at de tar over plattformene på de sosiale mediene helt. Kartleggingsteamet har spesielt sett til andre kommuner som har iverksatt tiltak mot økt foreldreinvolvering som Oslo kommune som har positive erfaringer i å snu et ungdomsmiljø med negativ utvikling med gratis frokost organisert i samarbeid med foreldre på ungdomsskoler på Romsås (Utdanningsnytt, 2019).

4.5 HOLDNINGS-SKAPENDE TILTAK

I en rapport konkluderer forfattere av systematiske oversikter med at det er en positiv effekt av skolebaserte tiltak mot vold og aggressiv atferd mot andre. Å bli utsatt for vold, også av andre barn og unge, kan ha alvorlige helse-konsekvenser, som depresjon, selvmordstanker, posttraumatisk stressforstyrrelse, aggressiv atferd, hukommelsessvikt og lærevansker. (Folkehelseinstituttet, Menesnes et.al, 2016).

Kartleggingsteamet søker å foreslå tiltak i handlingsplanen som er skolebaserte og som retter seg inn mot flere områder fra analyser og funn i kartleggingen. Dette er tiltak innenfor holdningsskapende tiltak mot ungdom og foresatte, økt foreldreinvolvering, avvergingsmulighet, voksen synlighet i ungdomsmiljøene og det å styrke verktøykassa til ungdommene. Spesielt blir det viktig ved en implementering av tiltakene å få de inn i skolens årshjul og planverk.

Ved gjennomgang av eksisterende tiltak ble det tyde-

lig at skolen har flere holdningsskapende tiltak som gjennomføres i skolene, men at hjelpetjenestene i kommunen og andre faggrupper i liten grad bidrar inn i utforming og utførelse av disse. Det fremkommer at det både er behov for å rette søkelys på nye tema som for eksempel status, makt og posisjonering i ungdomsmiljø samt sosiale media, og at innføringen av disse gjennomføres med et tverrfaglig fokus.

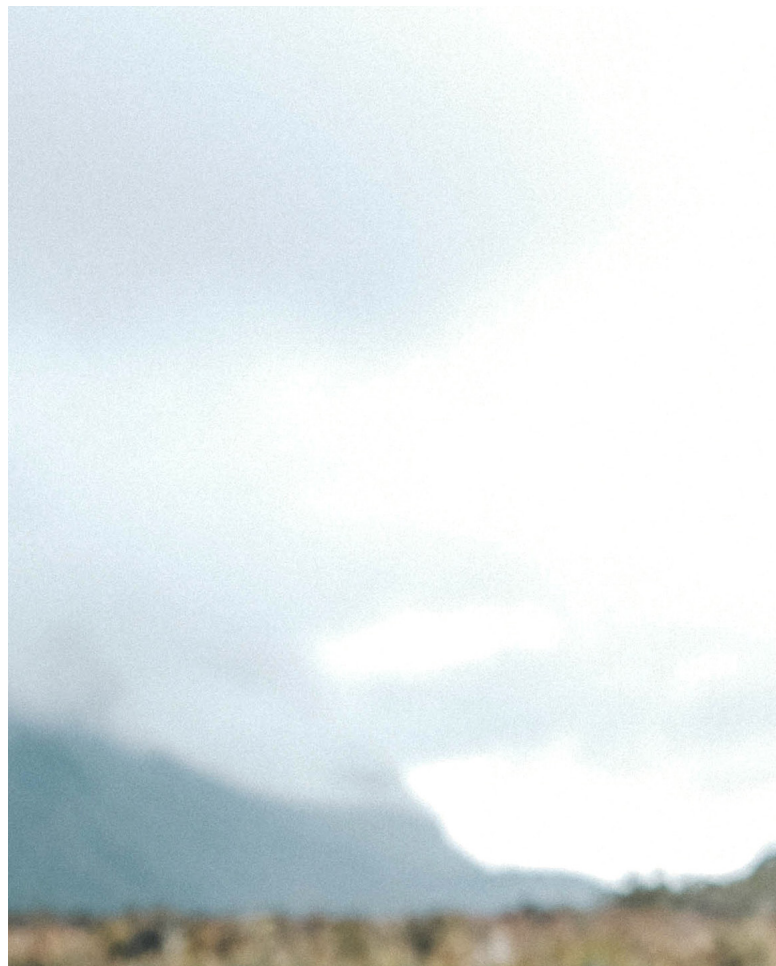
Å gjøre alternativet «kult» nok

Det å skape holdninger i ungdomsmiljøer om at det er «kult» å avverge en slåsskamp, eller at det er «kult» å gi en ungdom likes og kommentarer eller å si hei til en ungdom som ikke har så høy makt og status i ungdomsmiljøet kan være sentrale elementer i tiltak som utarbeides i en handlingsplan. Å bygge broer mellom ulike type ungdom og ungdomsmiljøer gjennom deltakelse i felles fritidsaktiviteter kan bidra til å bygge ned hierarkiske maktstrukturer i ungdomsmiljøene. Det må også i høyere grad utarbeides et samarbeid med influensere og personer med status i ungdomsmiljø om ulike strategier og kampanjer for å fremme at ungdom får en egen opplevelse av å være bra nok uten å ty til negative handlinger.

4.6 POSITIVE FRITIDS- AKTIVITETER OG MEST- RINGSOPPLEVELSER

Det må lages aktiviteter som ungdom vil ha og de må utkonkurrere de negative aktivitetene. I dette arbeidet blir det sentralt med dialog med ungdommene om hvilke fritidstilbud som skal etableres i Færder. Ungdom må høres. Kartleggingens analyse og funn peker på at aktivitetene bør være for alle og være gratis for å forebygge sosiale ulikheter. Tiltak som fremmer sosiale nettverk og integrering og muliggjør bygging av sosiale relasjoner gjennom fritidsaktiviteter kan bidra til å fremme barns utvikling. Dette vil være viktige elementer for å ivareta ulike dimensjoner innen de tre domene som er nødvendig for å fremme barns utviklingsmuligheter i tråd med ICS-modellen.

Oslo kommune, bydel Sagene viser til vellykket arbeid i å tilby ungdom sommerjobb (Sagene avis, august 2018). Ungdomsrådet uttrykte under et besøk fra NAV 25.03 at det er altfor vanskelig for ungdom å få seg arbeidserfaring når de er under 18 år. Gjennom denne kartleggingen viser det seg at helger og ferier er kritiske tider for negativ utvikling. Det vil dermed være hensiktsmessig å satse på tiltak som fremmer mulig-

heter for ungdom under 18 år å få sommerjobber. En sommerjobb vil både fremme positiv fritidsaktivitet og mestringsfølelse, samt å bidra til å bygge sosiale relasjoner og nettverk og å fremme integrering. Dette vil ivareta flere nødvendige dimensjoner for barns utvikling som beskrives i ICS-modellen.

Ungdom kartleggingsteamet har snakket med legger stor vekt på at det er behov for et hangout-sted sentralt i Færder som er noe annet en dagens «Huset». De trenger et sted som er attraktivt nok til at alle ungdommer ønsker å oppsøke det.

4.7 TILTAK FOR Å FORHINDRE AVTALTE SLÅSSKAMPER

I kartleggingen kommer det klart frem at ungdom mangler en kanal for å melde fra om avtalte slåsskamper. Ungdom påpeker at det ville være langt lettere å varsle dersom det var mulig å melde fra anonymt. Det mangler eksisterende tiltak i Færder med tilgjengelige voksne ungdom kan kontakte for å søke veiledning. Ungdom vet ikke hvor de kan henvende seg for å søke

råd og veiledning i hvordan håndtere ulike utfordringer, og veiledningstilbud til ungdom er i liten grad tilgjengelig på ungdommens fritid, som er tidspunktet flest avtalte slåsskamper finner sted. Å etablere lavterskel tilbud med trygge voksne som ungdom kan kontakte for råd og veiledning i håndtering av ulike utfordringer, vil være gode mulige tiltak å iverksette.

4.8 TILTAK SOM STYRKER UNGDOMMENES VERKTØYKASSE OG FREMMER ALTERNATIVE HANDLINGER

Kartleggingen tyder på at det for ungdom er vanskelig å si nei til å se på en avtalt slåsskamp og å ta avstand fra filmer med avtalte slåsskamper som deles på sosiale medier. Ungdom uttrykker i kartleggingen at om man slutter å reagere og ikke gir positive tilbakemeldinger på filmer med slåssing eller om man lar være å stille opp til å se på en avtalt slåsskamp blir det mindre spennende om det mangler tilskuere. For gode og effektive tiltak for å redusere avtalte slåsskamper blir det sentralt å rette tiltakene mot å etablere verktøy og handlingsalternativer til hva du kan gjøre når du blir invitert til en slåsskamp eller mottar en film. Å lære at det er kult å si nei til å se på en slåsskamp og «å vise at du har baller til å stå for det» blir viktige forebyggende tiltak. Av eksisterende tiltak i kommunen er de største hullene knyttet til alternative handlinger i den forebyggende og kriminalitetsforebyggende arena. Skolene har en del universelle tiltak men det er noe mangler knyttet til det spesifikke området denne kartleggingen tar for seg, slik at gode byggede universelle tiltak som fremmer alternative handlingsvalg også vil være virkningsfullt å innføre knyttet til bruken av sosiale medier, beefing og avtalte slåsskamper. Ungdom i kartleggingen er opptatt av at de må høre om konsekvenser fra politiet, og flere ungdom formidler at det er virkningsfullt å lære om konsekvenser av politiet. På den måten mener ungdom de kan øke bevisstheten om at det ikke er bra å slåss eller se på avtalte slåsskamper.

Spesifikke program rettet mot ungdom i risikozonen som gatemeglingskurs i regi av Røde kors har vist seg som effektive tiltak i Kristiansand i SNU-prosjektet som beskrives i rapporten «fra problem til mulighet» (Kristiansand kommune, 2018). Dette er tiltak som kan iverksettes til en indikert gruppe parallelt med universelle multikomponerte tiltak.

5.0 FREMTIDIG SATSING OG FORSLAG TIL HANDLINGSPLAN

Kartleggingen har vist at beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper blant ungdom i Færder, i aldersgruppen 13-16 år er et problem som har økt i omfang, og som det er viktig å sette i gang gode tiltak for å forebygge og håndtere.

Handlingsplanen utarbeidet i denne rapporten retter seg mot ansatte i Færder kommune. Gjennom kartleggingsprosessen har det fremkommet flere gode forslag til tiltak som berører andre aktører enn ansatte i Færder kommune. Frivillighet, næringsliv og andre samarbeidende instanser ytrer ønske om å bidra inn i en felles innsats for å snu en negativ utvikling slik at ungdom i Færder opplever et positivt ungdomsmiljø. Disse samarbeidende instansene vil det være sentralt å innlede et videre samarbeid med i det fremtidige arbeidet i Færder.

Da kartleggingsteamet satte opp den totale oversikten over eksisterende tiltak ble det synlig at Færder mangler tiltak innen flere områder. Disse manglene danner bakgrunn for forslagene som presenteres innen de ulike områdene illustrert i trekanten.

BYGGENDE ARENA

UNIVERSELLE TILTAK - BRA FOR ALLE

Tiltak som retter seg mot hele befolkningen og alle barn og unge som vokser opp.

FOREBYGGENDE ARENA

SELEKTIVE TILTAK - NYTTIG FOR NOEN

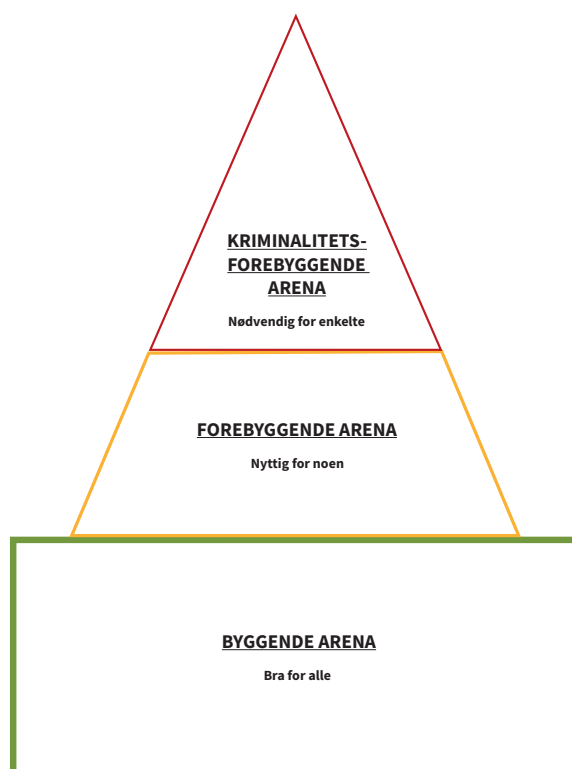
Tiltak som iverksettes når ikke de byggende tiltakene er tilstrekkelige som for eksempel når de foresatte ikke er der eller når noen mobbes eller faller utenfor.

KRIMINALITETSFOREBYGGENDE ARENA

INDIKATIVE TILTAK. RETTET MOT SÆRLIG UTSATTE - NØDVENDIG FOR ENKELTE

Tiltak som retter seg mot enkeltpersoner eller risikogrupper.

Kartleggingen viser anbefalinger om å rette fokus mot tiltak som holdningsskapende arbeid, økt foreldreengasjement, styrking av foreldrerollen, avverging av tilløp til slåsskamper, voksen synlighet i ungdomsmiljø samt det å lære ungdommene alternative handlingsalternativer til vold. Dermed konkluderer prosjektgruppa med hva som bør gjøres videre av handling/tiltak i handlingsplanen på de neste sidene.

HOVEDMÅL: Ungdom i Færder har et positivt ungdomsmiljø, opplever en enklere ungdomstid og en god oppvekst i tråd med kommuneplanens målsettinger, og tilhører miljøer som avstår fra rus, vold og gjengdannelser.

	DELMÅL	TILTAK
Holdningsskapende tiltak	Å gjøre slåssing «ukult»	• Gi ansatte opplæring i influensermarkedet • Samarbeid med influensere, youtubere, gamere om kampanjer for strategier på aktivt å ta avstand til beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper, gjøre det «ukult» å delta og se på, gjøre det «kult» å si nei. Lage kampanjer • Bruke tips fra ungdom til hvilke influensere, finne de rette ungdom med status i miljøene
	Lage forpliktende undervisningsopplegg om tema som sosiale medier, beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper, gjengdannelser, status, makt hierarki	• Utarbeide et opplegg og retningslinjer for tema i skolene • Tverrfaglig sammensatt på innhold og gjennomføring • Innarbeide opplegget i årshjulene til ungdomsskolene • Gjennomføre opplegget både i skolene med elever og på foreldremøter, og lage dialogkonferanser med foreldre og elever.
Økt foreldreinvolvering	Innføre gratis frokost på ungdomsskolene foreldredrevet i samarbeid med miljøarbeider/sosiallærer	• Søke om midler til støtte til frokosttilbudet • Etablere en arbeidsgruppe som planlegger organiseringen av tilbudet • Gjennomføring i samarbeid med FAU, klassekontakter og sosiallærer/miljøterapeut
	Etablere natteravnordning med foresatte	• Opprette en ansvarlig for koordinering av ordningen, i samarbeid med frivilligheten og FAU • Etablere og lage et system for samarbeid med utekontakt, Fritid Færder, mobilt team og Tønsberg kommune • Kommunen stille egnede oppmøtelokaler til disposisjon
	Endring i foreldremøter i skolene, mer fokus på dialog og å bli kjent	Arbeidsgruppe i skolene som utarbeider ny måte å organisere foreldremøter på som fremmer dialog mellom foreldre.
	Vise film om beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper i skolene	Filmen og informasjon fra prosjekt positivt ungdomsmiljø inn i foreldremøter i skolen.

 Universelle tiltak. Bra for alle.
  Selektive tiltak. Nyttig for noen.
  Indikative tiltak. Nødvendig for enkelte.

ANSVARLIG	TIDSPLAN	ØKONOMI
Prosjektleder/ Kommunaldirektør oppvekst og kunnskap	30.06.20	Forutsetter midler
Skolesjef/ Kommunaldirektør oppvekst og kunnskap	30.06.20	Eksisterende
Skolesjef / kommunaldirektør oppvekst og kunnskap	Oppstart før 31.12.20	Forutsetter midler
Oppvekst og kunnskap og AKL v/ kommunaldirektørene	30.06.20	Lokaler/ Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ skolesjefen	30.06.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ skolesjefen	31.12.19	Eksisterende

Styrke foreldrerollen	Etablere et eget team i Færder som jobber dedikert med ungdom, tverrfaglig sammensatt med lavterskel hjelp til ungdom og foresatte.	- Etablere team som dedikert jobber med ungdomsutfordringer tilbyr hjelp til ungdom fra 13-24 år og deres foresatte - Tilbyr foreldreveiledning i å stå i utfordringer, forstå ungdommens utvikling og behov for privatliv, grenser og tilsyn. Veiledning i hvordan invitere inn og åpne hjem og hvordan gripe inn ved behov - Krever en større omorganisering av tjenestene, og bør sees i sammenheng med ungdomshelsestasjonen og en egen tiltaksavdeling i forebyggende helsetjenester
	Foreldreskole/kurs og temakvelder	- Det tilbys ulike kurs og temakvelder for foreldre/foresatte med tverrfaglig fokus og ansvar - Ulike fokus som sosiale medier, rus, vold, status, makt, hierarki i ungdomsmiljøene
Stimulere til positive fritidsaktiviteter	Etablere et «Hangout-sted» for ungdom med mulighet for mat og aktiviteter inne og ute.	- Etablere hangout sted for ungdom, sentral beliggenhet, lett tilgjengelig med buss - Tilbyr gratis mat, internett, strøm til mobiler, og mulighet for ulike aktiviteter ute og inne (f.eks basketballbane/skatepark på utsiden) - Med voksen tilstedeværelse, i sammenheng med utekontakten, natteravn og med ungdomshelsestasjonen i lokalene - Åpningstider fra rett etter skoletid og utover, helger og ferier
	Ungdomsmedvirkning i valg av aktiviteter / tilbud	- Invitere ungdom jevnlig til å mene noe om hvilke fritidsaktiviteter / turer/ tilbud som skal arrangeres, spesielt i helger og ferier - Ungdom deltar i planlegging og forberedelser av ulike aktiviteter - Bruk av Snapchat og meningsmålinger på Instagram, avsette fast pot/sum til aktiviteter ungdom kan bestemme
	Påmelding til aktiviteter via snapchat	Opprette en snapchatbruker som administreres av fagperson som har god kjennskap til kommunenes tilbud og som er kvalifisert til å håndtere ulike ungdomsutfordringer, har avsatt tid til å administrere en digital plattform
	Måltrettet bruk av sosiale medier	Aktivitetstilbud legges ut på Snapchat og link til påmeldingsskjema sendes på Snapchat
	Åpne skoler (Teigar) i juli og andre kvelder/helger	Åpne skolene for gratis mat og aktivitetstilbud på kvelder/helger/ferier
	Samarbeid med næringslivet om arrangementer og sommerjobber for sårbare grupper	- Invitere til f.eks: «Vi henger på Mc.Donalds» eller «Burger King», «Gravity», gratis mat, inngå samarbeidsavtaler med næringslivet om sponing og bruk av lokaler. - Inngå samarbeidsavtaler med næringslivet om sommerjobber til sårbare ungdom

Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.12.20	Omorganisering av hjelpetjenestene eller forutsetter finansiering.
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør / leder forebyggende helsetjenester	30.06.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør / leder Fritid Færder	31.12.20	Forutsetter finansiering og egnede sentrale lokaler.
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør / leder Fritid Færder	30.06.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	30.06.20	Forutsetter midler/ organisering til å avsette stilling / enhet/ deler av en stilling
Oppvekst og kunnskap v/ Kommunaldirektør/ leder Fritid Færder og skolesjef	31.12.19	Forutsetter finansiering
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør og leder for Fritid Færder	30.06.20	Forutsetter finansiering eller sponsing fra næringslivet
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør og leder Forebyggende helsetjenester, invitere til samarbeid med NAV	30.06.20	Forutsetter avtaler med næringslivet

Tiltak for å forhindre avtalte slåsskamper

Etablere en anonym meldingstjeneste / tipsknapp i samarbeid med politiet	Løfte frem forslaget for politiet gjennom politiråd, jobbe frem rutiner for bruk
Kompetanseheving på tema beefing, voldsbruk og avtalte slåsskamper til foresatte, kommuneansatte	Informasjon på personalmøter på skolene, og i de ulike hjelpetjenestene, lære seg å gjenkjenne tidlige tegn på beefing og opptakter til slåsskampene
Gatemeglingskurs Røde kors Samtaler på ATV (Alternativ til vold) Konfliktrådet	- Initiere samarbeid med Røde kors om tilbud om gatemeglingskurs til ungdom i risikozonen, konflikthåndteringsverksted, lære seg å håndtere konflikter på en annen måte - Initiere samarbeid med ATV om behandlingstilbud til ungdom som utøver vold. - Initiere samarbeid med Konfliktrådet om bruk av konfliktrådet i saker som berører konflikt mellom ungdom/elever
Workshops med ungdom for å etablere strategier for å si nei takk til tilskuerplass	- Arrangere workshops med ungdom for å etablere ulike strategier for å si nei takk til tilskuerplass - Utvikle symbolikk/slogans for aktivt å ta avstand fra beefing/voldsbruk og slåsskamper - Samarbeid med influensere
Etablere et voksen fora å ringe / varsle /drøfte	Etablere et voksen fora eksempelvis gjennom foreslåtte team eller utekontakt som jobber dedikert med ungdom som ungdom kan ringe/ varsle/drøfte med og få hjelp til å løse konflikter
Etablere utekontakten i Færder	- Etablere tett samarbeid med Tønsberg kommune om utekontakt - Tett samarbeid med Fritid Færder, ungdomshelsestasjonen og foreslått natteravn virksomhet - Organiseres sentralt i egnede lokaler

 Universelle tiltak. Bra for alle.
  Selektive tiltak. Nyttig for noen.
  Indikative tiltak. Nødvendig for enkelte.

SLT-koordinator og kommunaldirektør Oppvekst og kunnskap	31.03.20	Forutsetter midler og samarbeid med eksterne
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør Prosjektgruppa	31.03.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	30.06.20	Forutsetter samarbeid med eksterne, alternativt delfinansiering av kommune
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør / prosjektleder	31.02.20	Forutsetter midler/omdisponering
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.12.20	Forutsetter finansiering
Oppvekst og kunnskap og helse og sosial v/ kommunaldirektørene	31.12.20	Forutsetter finansiering

Voksen synlighet i ungdomsmiljø	Miljøterapeut inn i skolene Samarbeid på tvers av overganger i skole. Miljøterapeut følger overganger	- Ansette miljøterapeuter i alle ungdomsskolene og 7 trinn på barne-skolene - Samarbeid på tvers av overganger i skolen. Samme person/miljøterapeut følger overganger med siste halvdel 7. trinn og første halvdel 8. trinn, og er sentral i sammensetning av klasser - Starte med overgang fra barneskole til ungdomsskole, om det fungerer videreføres til samarbeid med vgs/fylkeskommune
	Sette fokus på og satse på friminutt i skolene	- Økt voksen tilgjengelighet, tilsyn og kontakt i friminuttene. Felles fokus i skolene på: «Hva er et godt friminutt?» - Ungdomsmedvirkning/elevmedvirkning har høyt fokus i arbeidet. Etablere trygge «hangout-steder» i friminuttene
	Helsesykepleiere mer tilgjengelige på ungdomsskolene	Helsesykepleiere er mer synlig ute i friminutt fellesrom i ungdomsskolene, mer tilgjengelig for å ta kontakt med lav terskel for å sette opp avtaler for oppfølging
Tiltak som styrker ungdommens verktøykasse	Jobbe mer systematisk med sosial og emosjonell kompetanse/livsmestringskompetanse	- Workshops i skolene, kurskvelder - Lære verktøy/handlingsalternativer om mekanismer rundt hierarkiske strukturer/gjenger/status/makt som alternativer til fryktkulturen, hva er alternativene?
	Gjenopprettende møter i konfliktrådet	Etablere et samarbeid med Konfliktrådet både i § 9a saker og fritid
	Gatemedling Røde kors	Etablere et samarbeid med Røde kors om gatemeglingskurs
	Gi ungdom i risikosone / sårbare grupper meningsfulle oppgaver som sikrer mestring	- Samarbeid med kommune og næringsliv om sommerjobber til sårbare grupper og til ungdom generelt - Deltakelse og plasser i ungdomsråd, elevråd, frivillighet og andre meningsfulle oppgaver som gir mestringsopplevelser - Inngå samarbeidsavtaler
<u>TILTAK SOM INVOLVERER EKSTERNE SAMARBEIDSPARTER</u> Samarbeid med andre tjenester, frivilligheten og næringslivet		- Invitere næringslivet til dialogmøte om hvordan de kan bidra i et samarbeid med kommunen - Invitere frivillige lag og foreninger til dialogmøte om hvordan de kan bidra i et samarbeid med kommunen - Initiere samarbeid med andre etater og tjenester om utvikling av felles tiltak

Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør/skolesjef	31.12.20	Forutsetter finansiering
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør/skolesjef	30.06.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør/ leder forebyggende helsetjenester	30.06.20	Forutsetter finansiering / økt ressurs
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.12.20	Eksisterende
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.12.20	Forutsetter samarbeid med eksterne
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.12.20	Forutsetter samarbeid med eksterne
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.06.20	Forutsetter samarbeid med eksterne
Oppvekst og kunnskap v/ kommunaldirektør	31.06.20	Eksisterende

REFERANSELISTE

Folkehelseinstituttet

Meneses JF, Berg RC, Nguyen L, 2016, «Oppsummert forskning om effekt av tiltak rettet mot barn og unge som begår voldelige og/eller seksuelle overgrep. Systematisk litteratursøk med sortering»

Færder kommune

Handlingsveileder BTI

https://www.færder.kommune.no/_f/p1/i0c0a3571-1680-4f96-a0ae-4522174747d8/handveiledere-alle_v37_2018-skjerm.pdf

Færder kommune

Oppfølging av ungdom 16-23, 2018

Færder kommune

Veileder om nærvær og fravær i skolen, 2019

Færder kommune

Tiltaksplan mot vold i nære relasjoner, 2018-2022

Helsedirektoratet

Kunnskapsgrunnlag – Metoder for tidlig identifisering av risiko hos barn og unge (2018)

Isdahl, Per (2000)

Meningen med volden, Kommuneforlaget

KoRus Vest, Bergen (2014)

Hurtig kartlegging og handling. Manual. Bergen: Stiftelsen Bergensklinikkene.

Kristiansand kommune

«Fra problem til mulighet» En evaluering av Kristiansand Kommunes tiltak for å bistå særlig utsatte barn og unge i kommunen (2017-2018), UIA – august 2018.

Kristiansand kommune

<https://www.kristiansand.kommune.no/aktuelt/135-millio-ner-kroner-i-snu-midler-til-agder/>

Lovdata

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) - Kapittel 9 A. Elevane sitt skolemiljø¹

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_11#KAPITTEL_11

Nøtterøy og Tjøme kommuner

Fra utenforskap til innenforskap – Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme 2016-2020

Sagene avis (21.08.2018)

<https://sageneavis.no/ungdommen-vil-jobbe-mye-mer/19.1241>

SalTo. Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo

Rapport basert på data fra 2018. Oslo Politidistrikt og Oslo kommune, Design: Kikkut Kommunikasjon. Trykk: Zoom Grafisk.

Salerno et al, 2016

«Effectiveness of Universal School-Based Mental Health Awareness Programs Among Youth in the United States: A Systematic Review».

Schackelton et al, 2015

«School-Based Interventions Going Beyond Health Education to Promote Adolescent Health: Systematic Review of Reviews»

Tønsberg kommune

«Under radaren? Ungdom som eksperimenterer med rusmidler: Ser vi dem? Når vi dem? Gjør vi det tidlig nok og på riktig vis?», HKH rapport nr.1 2018 Utekontakten Tønsberg kommune

Utdanningsnytt

februar 2019, hentet fra:

<https://www.utdanningsnytt.no/skolemiljo/skolemat-og-treningstilbud-bedret-skolehverdagen-pa-romsas/130154>

KORUS SØR

Kompetansesenter rus – region sør er ett av syv regionale kompetansesentre innen rusfeltet i Norge.

KoRus-Sør er organisatorisk lagt under Borgestadklinikken. Senterets samfunnsoppdrag er å sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av rusfaglig kompetanse, og gjennom dette bidra til å understøtte statlige satsinger innen rusområdet. Senterets primære rolle er å styrke praksisfeltet innen rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid, tidlig innsats og rusarbeid i tett samarbeid med regionale aktører, brukerorganisasjoner, ledere og fagpersoner i praksisfeltene. Målgrupper for senterets arbeid er tjenester og ansatte i fylkene Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder og i spesialisthelsetjenesten. Senteret samarbeider regelmessig med andre kompetanse-sentermiljøer, bruker- og pårørendeorganisasjoner, forsknings- og utdanningsinstitusjoner samt ulike fagdirektører. KoRus-Sør finansieres gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet og er en del av et etablert samarbeid i helse-region Sørøst med andre regionale sentre på rus, vold, traumer og psykisk helse. KoRus-Sør tilbyr opplæring og veiledning i metodikken Hurtig kartlegging og handling (HKH), og følger opp arbeidet i et nasjonalt nettverk med andre KoRus og kommuner.

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.faerder.kommune.no
Kommune nr.: 0729 | Org.nr 817 263 992

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene